របាយការណ៍
សិក្ខាសាលាពិគ្រោះយោបល់
ស្តីពីការរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ

លេខាធិការដ្ឋានរេដបូកកម្ពុជា

ថ្ងៃទី៦-៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៥
ខេត្តសៀមរាប សណ្ឋាគារសុខាល័យអង្គរ

រៀបចំដោយ
លេខាធិការដ្ឋានរេដបូកកម្ពុជា

សេចក្តីផ្តើម

យុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ គឺជាឯកសារគោលនយោបាយដ៏សំខាន់មួយដែលផ្តល់នូវទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រ និងគោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់អនុវត្តន៍សកម្មភាពរេដបូក។ ដូចជាយុទ្ធសាស្ត្រផ្សេងៗទៀតដែរ យុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ គឺដើម្បីកំណត់នូវ បុព្វហេតុនៃការបាត់បង់ព្រៃឈើ និងការរេចរឹលព្រៃឈើ និងរៀបចំគោលនយោបាយដ៏សាកសម្ប និងវិធានចាំបាច់មួយចំនួនដើម្បីកាត់បន្ថយនូវបុព្វហេតុនៃការបាត់បង់ព្រៃឈើ និងការរេចរឹលព្រៃឈើ ដែលសកម្មភាពទាំងនេះឈានទៅដល់ការវាស់នូវបរិមាណនៃកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ ការអភិរក្ស និងបង្កើនបរិមាណកាបូនដែលផ្ទុកនៅក្នុងព្រៃ។

យោងតាមការសម្រេចរបស់ប្រទេសដែលជាភាគីនៃក្របខណ្ឌអនុសញ្ញាអង្គការសហប្រជាជាតិ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (UNFCCC) ជាពិសេសនៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀង ខេនខូន និងក្របខណ្ឌវ៉ស(Warsaw) សម្រាប់រេដបូក យុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ គឺជាតម្រូវការដំបូងគេបង្អស់សម្រាប់ប្រទេសដែលចង់អនុវត្តន៍រេដបូក ដូចជាប្រទេសកម្ពុជា ដើម្បីឈានដល់ការទទួលបានការទូទាត់ហិរញ្ញប្បទានផ្អែកលើលទ្ធផល (Result-based finance) សម្រាប់អនុវត្តន៍គោលនយោបាយ និងវិធានរេដបូក។ តម្រូវការសំខាន់ផ្សេងទៀតសម្រាប់ការទូទាត់ហិរញ្ញប្បទានផ្អែកលើលទ្ធផល រួមទាំង ឯកសារជាតិស្តីពីប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យព្រៃឈើជាតិ មក្រិតបំភាយយោង និងប្រព័ន្ធព័ត៌មានសុវត្ថិភាពរេដបូក។

គោលដៅចុងក្រោយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា គឺអោយមានយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកមួយដែលមានការទទួលស្គាល់ពីក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ក្រសួងបរិស្ថាន បន្ទាប់មកនឹងមានការទទួលស្គាល់ពីទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី មុនពេលកិច្ចប្រជុំប្រទេសជាភាគី នៅទីក្រុងប៉ារីស ប្រទេសបារាំង ក្នុងខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៥ខាងមុខនេះ។

នៅថ្ងៃទី១ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៥ ពង្រៀងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិលើកទី១ ត្រូវបានរៀបចំឡើង។ ឯកសារនេះបានផ្ញើជូនក្រុមអ្នកជំនាញការផ្នែករេដបូកដើម្បីពិនិត្យ និងផ្តល់យោបល់កែសម្រួល ដែលសមាជិកក្រុមអ្នកជំនាញមានចំនួន ១១នាក់ (ទាំងអ្នកជំនាញជាតិ និងអន្តរជាតិ)។ យោបល់ និងអនុសាសន៍ដែលបានផ្តល់ដោយក្រុមអ្នកជំនាញការត្រូវបានប្រមូល និងបន្ថែមពីនេះទៀតពង្រៀងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិលើកទី១ក៏បានចែករំលែកដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធសំខាន់ទៀត ជាពិសេសមន្ត្រីរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាទាំងក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងក្រសួងបរិស្ថាន។ នៅដំណាច់ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៥ យោបល់ទាំងអស់ដែលបានផ្តល់ទៅលើពង្រៀងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិលើកទី១ ត្រូវបានប្រមូលពីអ្នកជំនាញផ្នែករេដបូក និងមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលពាក់ព័ន្ធ និងទីប្រឹក្សាបានធ្វើការកែសម្រួលដែលបានរៀបចំពង្រៀងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិលើកទី២ បន្ថែមពីលើនេះ ប្រវត្តិឯកសារ បានរៀបចំទន្ទឹមគ្នានឹងពង្រៀងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិដែរ។ ប្រវត្តិឯកសារត្រូវបានគេរៀបចំគឺដើម្បីចងក្រងនូវយោបល់របស់អ្នកពាក់ព័ន្ធ និងចំណុចសំខាន់ៗដែលបានឆ្លើយតបចំពោះអនុសាសន៍ និងយោបល់ទាំងនោះ។

យោងតាមកិច្ចពិភាក្សាជាមួយមន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលដែលពាក់ព័ន្ធ និងផែនការរបស់ប្រទេសកម្ពុជាដើម្បីអោយមានពង្រៀងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិចុងក្រោយមុនកិច្ចប្រជុំភាគីនៅទីក្រុងប៉ារីស គឺរំពឹងថាពង្រៀងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិទី៣ នៅដំណាច់ខែមិថុនា និង ពង្រៀងយុទ្ធសាស្ត្របូកជាតិទី៤ និងត្រូវរួចរាល់នៅក្នុងខែកក្កដា និងពង្រៀងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិចុងក្រោយនៅក្នុងខែសីហា ឆ្នាំ២០១៥។

នាខែឧសភា និងខែសីហា ឆ្នាំ២០១៥ យុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ និងចំណុចដែលត្រូវគូសបញ្ជាក់នៅក្នុងឯកសារប្រវត្តិ នឹងត្រូវយកមកពិគ្រោះយោបល់ជាមួយក្រុមអ្នកពាក់ព័ន្ធ ដូចជា ក្រុមការងាររេដបូកកម្ពុជា ក្រុមកិច្ចប្រឹក្សា

យោបល់ ក្រុមការងារបច្ចេកទេស (ប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពរេដបូក ចែករំលែកផលប្រយោជន៍ ត្រួតពិនិត្យ រាយការណ៍ និងផ្ទៀងផ្ទាត់ និងក្រុមការងារអនុវត្តគំរូ) ក្រុមការងារយេនឌ័រ និងអ្នកពាក់ព័ន្ធទូទាំងប្រទេស។ កិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់នេះនឹងប្រើប្រាស់ជាវេទិកាសម្រាប់អ្នកពាក់ព័ន្ធនានាដើម្បីផ្តល់ជំនាញបច្ចេកទេសរបស់ពួកគេ និងក្តីបារម្មណ៍របស់ពួកគេទៅលើយុទ្ធសាស្រ្ត។ សូមគូសបញ្ជាក់ផងដែររាល់កិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធស្តីពីយុទ្ធសាស្រ្តរេដបូកជាតិនឹងត្រូវចងក្រងជាឯកសារដែលនឹងគូសបង្ហាញនៅក្នុងឯកសារប្រវត្តិ ដើម្បីធានាថាដំណើការរៀបចំយុទ្ធសាស្រ្តរេដបូកជាតិ គឺតម្លាភាព និងមានការទទួលខុសត្រូវ។

គោលបំណង

គោលបំណងជាក់លាក់សម្រាប់កិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់នឹងផ្អែកទៅលើពង្រៀងឯកសារនីមួយៗដែលនឹងត្រូវពិគ្រោះយោបល់។ ជាទូទៅកិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់យុទ្ធសាស្រ្តរេដបូកជាតិនីមួយៗគឺមានគោលបំណង៖

- បង្ហាញពីស្ថានភាពនៃការរៀបចំយុទ្ធសាស្រ្តរេដបូកជាតិ ដំណើការ និងគូសបញ្ជាក់នូវធាតុចូលដែលជាតម្រូវការ ឬ ការសម្រេចចិត្ត (ឧទាហរណ៍ ទំហំនៃការអនុវត្តរេដបូក, បុព្វហេតុដែលបណ្តាលអោយមានការបាត់បង់ព្រៃឈើ និងរេចរឹលព្រៃឈើ , គោលនយោបាយ និងវិធាន, ។ល។)

- ប្រមូលធាតុដែលមានលក្ខណៈបច្ចេកទេស និងក្តីបារម្មណ៍ទូទៅពីអ្នកចូលរួម និងអ្នកបច្ចេកទេសដែលនឹងបន្ទាប់មកទៀតនឹងដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងពង្រៀងយុទ្ធសាស្រ្ត។

- កំណត់តម្រូវការដែលជាធាតុចូលបន្ថែមទៀត ដើម្បីធ្វើការកែសម្រួលយុទ្ធសាស្រ្តពង្រៀង។

ថ្លែងសុន្ទរកថាបើកប្រធានអង្គប្រជុំរបស់ **លោក អ៊ុក វិបុល** ប្រធាននាយកដ្ឋានអភិរក្សជលផល នៃរដ្ឋបាលជលផល

- យុទ្ធសាស្រ្តរេដបូកជាតិគឺជាឯកសារគោលនយោបាយដ៏សំខាន់មួយដែលផ្តល់នូវទិសដៅយុទ្ធសាស្រ្ត និងគោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់អនុវត្តន៍សកម្មភាពរេដបូក។ ដូចជាយុទ្ធសាស្រ្តផ្សេងៗទៀតដែរ យុទ្ធសាស្រ្តរេដបូកជាតិ គឺដើម្បីកំណត់នូវ បុព្វហេតុនៃការបាត់បង់ព្រៃឈើ និងការរេចរឹលព្រៃឈើ និងរៀបចំគោលនយោបាយដ៏សាកសម្ប និងវិធានចាំបាច់មួយចំនួនដើម្បីកាត់បន្ថយ នូវបុព្វហេតុនៃការបាត់បង់ព្រៃឈើ និងការរេចរឹលព្រៃឈើ ដែលសកម្មភាព ទាំងនេះឈានទៅដល់ការវាស់នូវបរិមាណ នៃកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ ការអភិរក្ស និងបង្កើនបរិមាណការបូនដែលផ្ទុកនៅក្នុងព្រៃ ។

- កិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់នេះនឹងប្រើប្រាស់ជាវេទិកាសម្រាប់អ្នកពាក់ព័ន្ធនានាដើម្បីផ្តល់ជំនាញបច្ចេកទេសរបស់ពួកគេ និងក្តីបារម្មណ៍របស់ពួកគេទៅលើយុទ្ធសាស្រ្តរេដបូកជាតិនេះ។ សូមគូសបញ្ជាក់ផង ដែររាល់កិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធស្តីពីយុទ្ធសាស្រ្តរេដបូកជាតិនឹងត្រូវចងក្រងជាឯកសារដែលនឹង

បង្ហាញនៅក្នុងឯកសារប្រវត្តិ ដើម្បីធានាថាដំណើការរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិមានតម្លាភាព និងការទទួលខុសត្រូវ។

- សេចក្តីព្រាងយុទ្ធសាស្ត្រ រេដបូកជាតិដោយផ្តោតទៅលើជំពូកទី១ ដល់ជំពូកទី៤ ដោយសង្កត់ធ្ងន់ទៅលើ ការជ្រើសរើសសកម្មភាព ក្នុងការអនុវត្ត ក្រុមយន្តការរេដបូក ទំហំនៃការអនុវត្ត បុព្វហេតុនៃការបាត់បង់ព្រៃឈើ និង ការរេចរឹលព្រៃឈើ ក្រុមការងារបច្ចេកទេស ក៏បានស្វែងរកនូវ គោលនយោបាយ និងវិធាន ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហា ការបាត់បង់ព្រៃឈើ និងរេចរឹលព្រៃឈើ ដែលក្រុមការងារអ្នកសម្របសម្រួលនឹងបង្ហាញនូវលទ្ធផលសង្ខេបនារបៀបវារៈបន្ទាប់។

- នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំនេះ យើងទាំងអស់គ្នានឹងពិភាក្សានូវ ជំពូកបន្តទៀតដែលមាននៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រ រេដបូកជាតិ ដូចជា ប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពរេដបូក ការគ្រប់គ្រងមូលនិធិរេដបូកជាតិ ប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យ ព្រៃឈើជាតិ កម្រិតបំភាយយោងព្រៃឈើ ដែលជាផ្នែកដ៏សំខាន់ក្នុងការជម្រុញអោយការអនុវត្តយន្តការ រេដបូកទទួលបានជោគជ័យ និងឈានដល់ការទទួលបានការទូទាត់សងផ្អែកលើលទ្ធផល(Result based finance) ក្រោមយន្តការអង្គការសហប្រជាជាតិ UNFCCC។

- បន្ទាប់ពីការពិគ្រោះយោបល់នេះនឹងរៀបរៀងចប់សព្វគ្រប់ ក្រុមការងារបច្ចេកទេស នឹងរៀបចំឯកសាររេដបូកជាតិនេះអោយក្លាយជាសេចក្តីព្រាងទី៣ នឹងដាក់ចូល កិច្ចពិភាក្សា ក្នុងចំណោម អ្នកសម្រេច ចិត្តផ្នែកគោលនយោបាយ មុនដាក់អោយមានការពិគ្រោះយោបល់ជាសាធារណៈនៅថ្នាក់ ក្រោមជាតិ និងថ្នាក់ជាតិដែលជាសេចក្តីព្រាងចុងក្រោយមុនដាក់ស្នើសុំការសម្រេចពី ក្រសួង កសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និង ក្រសួងបរិស្ថាន។ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា នឹងធ្វើការបង្ហាញយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកមួយ នេះនៅ ក្នុងកិច្ចប្រជុំប្រទេសជាភាគី នៅទីក្រុងប៉ារីស ប្រទេសបារាំង ក្នុងខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៥ខាងមុខនេះ។

- លេខាធិការដ្ឋាន REDD+ កម្ពុជា ក្រោមគួសបង្ហាញពី ក្រុមការងារ REDD+ កម្ពុជា បានសហការជាមួយ ក្រុមទីប្រឹក្សាបច្ចេកទេស បានរៀបចំសិក្ខាសាលាពិគ្រោះ យោបល់ក្នុងក្របខណ្ឌបច្ចេកទេសនេះឡើង ។ លទ្ធផលនៃសិក្ខាសាលានេះនឹងដាក់បញ្ចូល ទៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិក្នុងសេចក្តីព្រាង យុទ្ធសាស្ត្រជាតិលើកទី៣។

- កិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់នេះនឹងប្រើប្រាស់ជាវេទិកាសម្រាប់អ្នកពាក់ព័ន្ធនានាដើម្បីផ្តល់ជំនាញបច្ចេកទេសរបស់ពួកគេ និងក្តីបារម្មណ៍របស់ពួកគេទៅលើយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិនេះ។ សូមគូសបញ្ជាក់ផងដែរពាល់កិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធស្តីពីយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិនឹងត្រូវចងក្រងជាឯកសារដែលនឹងគូសបង្ហាញនៅក្នុងឯកសារប្រវត្តិ ដើម្បីធានាថាដំណើការរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រ រេដបូកជាតិ មានតម្លាភាព និង ការទទួលខុសត្រូវ។

<u>បទបង្ហាញ ស្តីពី សេចក្តីព្រាងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ(ជំពូកទី១ - ជំពូកទី៤) ដោយ លោក ឈុន ឌីលុច និងក្រុមការងារទ្រីក្សាបច្ចេកទេសនឹងបង្ហាញព័ត៌មានលំអិតនៃជំពូកនីមួយៗ (ជំពូកទី៥ ដល់ទី៦) នៃ យុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ៖</u>

<u>(សូមជូនភ្ជាប់បទបង្ហាញនៅក្នុង ឧបសម្ព័ន្ធទី III)</u>

- ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញប្បទានរេដបូកជាតិ
- ប្រព័ន្ធព័ត៌មានស្តីពី ប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពរេដបូក
- កម្រិតបំភាយយោងព្រៃឈើ
- ប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យព្រៃឈើជាតិ

<u>សំនួរ និងចម្លើយ៖</u>

លោក ឡុង រតនៈកុមា៖ គួរបញ្ជាក់ និងកែសម្រួលពីចំណុចដែលបានបញ្ជាក់ថា *<u>ការកាប់រានដីខុសច្បាប់</u>* ស្ថិតនៅក្រោមផ្នែកនៃការរេចរឹលព្រៃឈើ និងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើប្រកបដោយនិរន្តភាពដែលនៅក្នុងសេចក្តីព្រាងយុទ្ធសាស្ត្រនេះ ការស្តារព្រៃឈើ និងការដាំឈើឡើងវិញ មិនគួរជាសកម្មភាពដោះស្រាយការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើប្រកបដោយនិរន្តភាព គួរតែជាការដកហូត និងប្រើប្រាស់ឈើប្រកបដោយនិរន្តភាព។ ភាគដីដែលស្ថិតនៅក្នុងសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច និងសម្បទានដីសង្គមកិច្ច បានកាត់ចេញពីដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ តាមរយៈការធ្វើអនុប្រយោគ ដូចនេះរដ្ឋបាលព្រៃឈើមិនមានសិទ្ធិក្នុងការគ្រប់គ្រងដីទាំងនេះទេ ម្យ៉ាងទៀតរដ្ឋាភិបាលក៏មានយុទ្ធសាស្ត្រនៅក្នុងការគ្រប់គ្រងដីទាំងនេះដែរ។

លោក ហុង គីមហ៊ាន៖ ការកំណត់គោលដៅរក្សាគម្របព្រៃអោយបាន ៦០ភាគរយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងមិនមានការកែប្រែទេ។ ចំពោះសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច និងសម្បទានដីសង្គមកិច្ច នោះគឺរាជរដ្ឋាភិបាលបានបំលែងដីទាំងនោះពីដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ ទៅជាដីឯកជនរបស់រដ្ឋ ដូចនេះ ការស្តារព្រៃឈើ និងដាំឈើលើដីដែលរដ្ឋបានដកហូតពីសម្បទានទាំងនេះប្រព្រឹត្តទៅដោយរបៀបណា? តើនឹងត្រូវបំលែងដីឯកជនរបស់រដ្ឋទៅជាដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋវិទេ?

ជារៀងរាល់ឆ្នាំចំនួនប្រជាជនមានការកើនឡើង ដូចនេះនឹងត្រូវការបម្រុងទុកសម្រាប់ពួកគេ ក្រសួងគ្រប់គ្រងដែនដីនគរូបនីយកម្ម និងសំណង់មានទិន្នន័យពីកំណើនប្រជាជន ដូចនេះគួរតែដឹងថាតើត្រូវការដីចំនួនប៉ុន្មានទៀតសម្រាប់ការកើនឡើងចំនួនប្រជាជននាពេលខាងមុខ។ ចំពោះការអនុវត្តរេដបូក គួរតែមានពីរគំរូ ទី១ការអនុវត្តនៅក្នុងតំបន់ដែលជាដីសាសាធារណៈរបស់រដ្ឋ និងទី២ការអនុវត្តនៅក្នុងដីឯកជនរបស់រដ្ឋ។

លោក ឈិត ឈន៖ ចំពោះ ការអនុវត្តរេដបូក គឺធ្វើយ៉ាងណារក្សាអោយបានកាស្តុក កាបូនអោយបានច្រើន ជាក់ស្តែងនាពេលបច្ចុប្បន្ន ព្រៃឈើបានកំពុងបាត់បង់យ៉ាងខ្លាំងតើការអនុវត្តរេដបូកអាចជួយទប់ ស្កាត់ការបាត់បង់ព្រៃឈើ

ទាំងនេះបានរឺទេ? តើតាមយន្តការណាមួយ? ជាឧទាហរណ៍ នៅក្នុងតំបន់ព្រៃឡង់មានការបាត់បង់ព្រៃឈើយ៉ាងខ្លាំងប្រសិនបើយើងរងចាំដល់ឆ្នាំ២០២០ នោះនឹងមិនមានព្រៃឈើសេសសល់ឡើយ។

លោក សុខ ពិសិដ្ឋ៖ នៅក្នុងទស្សនៈវិស័យគួរតែឆ្លុះបញ្ចាំងពីការចូលរួមរបស់ស្ត្រី " *ការបង្កើនសមត្ថភាពដល់បុរស និងស្ត្រី នៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ* " ។ ចំពោះផ្ទៃដីដែលរាជរដ្ឋាភិបាលបានដកហូតចេញពីក្រុមហ៊ុនសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចតើដីទាំងនេះនឹងគ្រប់គ្រងដោយរបៀបណា? ប្រសិនបើគ្មានយន្តការគ្រប់គ្រងច្បាស់លាស់នោះទេវានឹងអាច បាត់បង់។

លោក អ៊ុយ ជីង៖ នៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រនេះ គួរតែបញ្ជាក់ថា តើមានដីព្រៃដែលរេចរឹលចំនួនប៉ុន្មានហិកតា? តើដីព្រៃចំនួនប៉ុន្មានដែលបានកាប់រានដោយប្រជាជន?ដីព្រៃប៉ុន្មានដែលបានផ្តល់អោយសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច? ជាបទពិសោធន៍ ស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុមួយចំនួនបានផ្តល់ប្រាក់កម្ចី ដល់អ្នកកាប់រានដីព្រៃខុសច្បាប់ នឹងទិញរណាយន្តខុសច្បាប់ នេះបញ្ជាក់ថាវិស័យឯកជនមិនបានជួយរាជរដ្ឋាភិបាលនៅក្នុងការទប់ស្កាត់សការបាត់បង់ព្រៃឈើឡើយ អាជ្ញាធរមូលដ្ឋានបានចេញលិខិតបញ្ជាក់ចំពោះ ដីដែលបានកាប់រានខុសច្បាប់ និងមិនមានបញ្ជាក់ពីការដាក់ពិន័យដល់ក្រុមហ៊ុនសម្បទានដីណាដែលអនុវត្តន៍ខុសច្បាប់ និង ក្រុមហ៊ុនសម្បទានដីដែលបានដកហូតមកវិញ។

លោក ឡាវ សេដ្ឋាផល៖ ទាក់ទងនឹងការបុព្វហេតុដែលបណ្តាលអោយមានការបាត់បង់ព្រៃឈើ និងថយចុះនៃព្រៃឈើនេះ គឺ យើងទទួលស្គាល់ថាមាន ការខ្វះខាតនៅក្នុងការគ្រប់គ្រង។ ដូចបានលើកឡើង ទាក់ទងនឹងដីដែលបានដកហូតពីសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច ជាឧទាហរណ៍ សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចមួយនៅក្នុងខេត្តកំពង់ធំ រដ្ឋបានដកហូត និងពិន័យអោយក្រុមហ៊ុនធ្វើកាដាំកូនឈើសងឡើងវិញ។ យើងក៏ទទួលស្គាល់ថានៅមានភាពខ្វះខាតក្នុងការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ ធនធានមនុស្ស និងការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ដែលថ្នាក់ជាតិគួរពិចារណា ជាក់ស្តែងគ្រាន់តែរាជរដ្ឋាភិបាលមានគម្រោងសាងសង់ផ្លូវពី កំពង់ស្រឡៅ ខេត្តព្រះវិហារ ទៅព្រំដែនឡាវ ព្រៃ និងដីព្រៃដែលនៅជាប់ផ្លូវត្រូវបានកាប់រានធ្វើកម្មសិទ្ធិ។ ចំពោះ ការប្រមូលអុសសម្រាប់ប្រើប្រាស់នៅក្នុងគ្រួសារដោយសហគមន៍មូលដ្ឋានគឺមិនមែនជាបញ្ហាទេ វាមិនមានផលប៉ះពាល់ដល់ព្រៃឈើទេ ប៉ុន្តែការកាប់រានដីព្រៃធ្វើកម្មសិទ្ធិ រឺបម្លែងដីព្រៃជាដីប្រើប្រាស់ផ្សេងៗគឺជាបញ្ហាព្រោះនាពេលអនាគតនឹងមិនមានដីសម្រាប់ស្តារព្រៃឈើឡើងវិញឡើយ។

ឯកឧត្តម ជៀម ប៉េអា៖ ចំពោះ សម្បទានដីសង្គមកិច្ច និងសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចវាជាលំបាកកសម្រាប់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងការអនុម័តយុទ្ធសាស្ត្រវេដបូកជាតិមួយនេះ ប្រសិនបើយើងថា ការបាត់បង់ព្រៃឈើចេញមកពីសម្បទានដីសង្គមកិច្ច។ រាជរដ្ឋាភិបាលបានធ្វើអនុប្រយោគដីទាំងនេះជាដីឯកជនរបស់រដ្ឋរួចហើយ ហើយបានផ្តល់ សិទ្ធិដល់គណៈអភិបាលខេត្តក្នុងការចាត់ចែងក្នុងការបែងចេកដីទាំងនេះ ហើយដីទាំងនេះមិនមែនជាដីព្រៃទេ។ ចំពោះអនុក្រឹត្សលេខ ១៩ គឺក្នុងគោលបំណងធ្វើការបែងចែកដីដល់អ្នកគ្មានដី និងអ្នកខ្វះដីដែលមានជីវភាពក្រីក្រ ហើយក្រសួងមហាផ្ទៃមិនមានផែនការពង្រីកភូមិឡើយ រឺបង្កើតភូមិថ្មីដែរ ដូចនេះខ្ញុំសូមស្នើដកចំណុចនេះចេញ។ តែប្រសិនបើសហគមន៍មួយមានគ្រួសាររស់នៅច្រើនជាង ២៥០គ្រួសារបានកំពុងប្រើប្រាស់ដីដែរអនុម័តដោយរាជរដ្ឋាភិបាល និងមានការស្នើសុំពីអាជ្ញាធរដែនដីដែលរស់នៅតំបន់នោះក្រសួងមហាផ្ទៃនឹងចុះពិចារណាធ្វើការចុះបញ្ជី នេះក្នុង

គោលបំណងធ្វើការបែងចែកមូលនិធិអភិវឌ្ឍន៍ថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាមានគោលដៅច្បាស់ លាស ក្នុងការគ្រប់គ្រងសម្បទានដីសង្គមកិច្ច។ សម្បទានដីសង្គមកិច្ចមានពីរកម្រិត ទី១កម្រិតថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដែលអាជ្ញាធរឃុំជាអ្នកស្នើសុំ និងទី២សម្រាប់ថ្នាក់ជាតិដែលមានក្រសួងពាក់ព័ន្ធនៅជាគណៈកម្មការ។ ក្រសួងគ្រប់គ្រងដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ជាអ្នកធ្វើការបែងចែកដី។ ជាក់ស្តែង ១០ភាគរយនៃសម្បទានដីសង្គមកិច្ចត្រូវបានរក្សាទុកសម្រាប់អភិរក្សព្រៃឈើ និងជីវចម្រុះ ជាឧទាហរណ៍ គម្រោង LASAD យើងបានផ្តល់ដីប្រមាណជា ១៦០០០ហិកតា ដែលជាដីមិនមានព្រៃ។ រាល់ការផ្តល់សម្បទានដីសង្គមកិច្ច រដ្ឋបាលព្រៃឈើជាអ្នកធ្វើការវាយតម្លៃ និងបញ្ជាក់ថាដីនោះគួរជាសម្បទានដីសង្គមកិច្ចឬមិនគួរ ពួកគេជាអ្នកធ្វើការវាយតម្លៃហេតុផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងសង្គម។ ជាសន្និដ្ឋានរាល់ដំណើរការផ្តល់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច គឺមានការវាយតម្លៃជាមុន។

លោក ឡាវ សេដ្ឋាផល៖ រដ្ឋាភិបាលបានផ្អាកការផ្តល់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច តាំងពីឆ្នាំ២០១២។ សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច និងសម្បទានដីសង្គមកិច្ចមានជាបពាក់ព័ន្ធនឹងការបាត់បង់ និងថយចុះនៃព្រៃឈើ ប៉ុន្តែយើងគួរប្រើភាពពន្យល់អោយសមស្រប។

បណ្ឌិត កែវ អូម៉ាលីស្ស៖

- គោលបំណងនៃការអនុវត្តរេដបូក គឺ ចង់កាត់បន្ថយការថយចុះនៃព្រៃឈើ និងការបាត់បង់ព្រៃឈើ តែមិនមានន័យថា លុបបំបាត់ការបាត់បង់ព្រៃឈើ រឺមិនអនុញ្ញាតអោយមានការប្រមូលផលឈើនោះទេ ដូចនេះហើយទើបមានការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើប្រកបដោយនិរន្តភាព។

- គួរកែសម្រួលគោលបំណង ដែលរក្សាគម្របព្រៃអោយបាន ៦០ភាគរយនៅដំណាច់ឆ្នាំ២០១៥។ គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល គឺរក្សាកំណើនសេដ្ឋកិច្ចអោយបាន ៦-៧ ភាគរយប្រចាំឆ្នាំ រាជរដ្ឋាភិបាលមិនគ្រាន់តែគិតគូរដល់ការអភិវឌ្ឍនោះទេថែមទាំងគិតដល់ការអភិរក្សបរិស្ថានផងដែរ។

- ប្រសិនបើចង់រក្សាគោលដៅនៃការរក្សាគម្របព្រៃឈើអោយបាន ៦០ភាគរយ គួរតែកំណត់ដល់ឆ្នាំ២០២៩ ស្របតាមកម្មវិធីព្រៃឈើជាតិ។ វាមានលក្ខណៈប្រសើរប្រសិនបើយើងអាចដកនូវគោលបំណងនេះចេញពីព្រោះមានវាលក្ខណៈទូលំទូលាយ។

- ចំពោះរយៈពេលនៃការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រ៖ យើងបានកំណត់ដល់ឆ្នាំ២០២០ នេះជាពេលដែលសាកសម្បនៅក្នុងសាកល្បងនៃការអនុវត្តគោលនយោបាយ និងវិធាន និងការកសាងសមត្ថភាព ដូចជា NFMS, FREL/REL និងSIS។ បន្ទាប់ពីឆ្នាំ២០២០ យើងអាចនឹងទទួលមូលនិធិម្ចាស់ជំនួយ និងអាចទទួលការទូទាត់សងផ្អែកលើលទ្ធផល។ រាជរដ្ឋាភិបាលប្តេជ្ញានៅក្នុងដោះស្រាយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ប៉ុន្តែកម្ពុជាមិនមានកាតាព្វកិច្ចនៅក្នុងការកាត់បន្ថយការថយចុះ និងបាត់បង់ព្រៃឈើនោះទេ ពីព្រោះវាមានទំនាក់ទំនង

និងវិស័យផ្សេងៗទៀត ដូចនេះវាចាំបាច់ត្រូវមានការប្តេជ្ញានៅក្នុងការផ្តល់ថវិកពីសំណាក់អន្តរជាតិជាចាំបាច់។

- បុព្វហេតុនៃការបាត់បង់ និងថយចុះនៃព្រៃឈើ៖ នៅក្នុងសេចក្តីព្រាងយុទ្ធសាស្ត្របានលើក (១) សម្បទាន (២)ការរុករានដីព្រៃ (៣)ភ្លើងព្រៃ និង (៤)ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ។ ខ្ញុំស្នើដក ភ្លើងព្រៃចេញពីព្រោះយើងមិនមានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រងវាបានឡើយ វាជាប្រធានស័គ្គ និងវាមិនមែនជាបុព្វហេតុដែលបណ្តាលអោយមានការបាត់បង់ព្រៃឈើឡើយ។

- សម្បទាន៖ យើងត្រូវគាំទ្រគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ចំពោះគោលនយោបាយសម្បទាននេះពីព្រោះ តំបន់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច គឺក្រុមហ៊ុនបានកាប់ព្រៃឈើ និងដាំដើមឈើឡើងវិញ ប៉ុន្តែវានឹងបាត់បង់នូវជីវចម្រុះ និងប្រភពទឹកនៅក្នុងតំបន់ទីជម្រាល។ ភាពខ្វះខាតនៅក្នុងការត្រួតពិនិត្យផែនការមេរបស់ក្រុមហ៊ុនជាបញ្ហា ដូចនេះរាជរដ្ឋាភិបាលបានធ្វើការផ្អាកការផ្តល់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច ប្រសិនបើយើងមានផែនការប្រើប្រាស់ដីច្បាស់លាស់នោះសម្បទានមិនមែនជាបញ្ហា សម្រាប់រេដបូកនោះទេ។

- បុព្វហេតុនៃការថយចុះនៃព្រៃឈើសំខាន់មួយចំនួនទៀត៖ តម្រូវការឈើប្រើប្រាស់ក្នុងស្រុក និងក្រៅស្រុក។ តើមានយន្តការណាមួយនៅក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហានេះ?

- **ឈើថាមពល៖** ដូចជា ការផលិតធ្យូង និងអុស នេះមិនត្រឹមតែប្រើប្រាស់នៅក្នុងសហគមន៍ប៉ុណ្ណោះទេ គឺភាគច្រើនសម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ដល់អ្នកទីប្រជុំជន និងទីក្រុង។ ដូចនេះគួរតែមានយន្តការដោះស្រាយបញ្ហានេះ។ នៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ គួរគាំទ្រដល់គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលដែលមានស្រាប់ក្នុងការគ្រប់គ្រងដូចជា បង្កើនផ្ទៃដីព្រៃការពារ តំបន់ការពារ ការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើដោយសហគមន៍មូលដ្ឋាន។

កិច្ចពិភាក្សាជាក្រុម ស្តីពី ការកែសម្រួលឡើងវិញនូវបុព្វហេតុដែលបណ្តាលអោយមានការបាត់បង់ និងចុះនៃព្រៃឈើ និង សកម្មភាព/ផែនគោលនយោបាយ និងវិធានដើម្បីដោះស្រាយបុព្វហេតុដែលបណ្តាលអោយមានការបាត់បង់ និងចុះនៃព្រៃឈើ ៖

អ្នកចូលរួមបានបែងចែកជាបួនក្រុម (១)ក្រុមធានាសុវត្ថិភាពរេដបូក (២)ការចែករំលែកផលប្រយោជន៍ (៣)ក្រុម MRV/FREL និង (៤)ក្រុមចែកអនុវត្តគម្រូ ចំពោះក្រុមការងាររេដបូកកម្ពុជា ក្រុមការងារយេនឌ័រ និងក្រុមប្រឹក្សាយោបល់បានចូលរួមជាមួយក្រុមពិភាក្សាទាំងបួន។

ប្រធានបទ៖ ក្រុមពិភាក្សាពិគ្រោះយោបល់ និងកែសម្រួលលើ *បុព្វហេតុដែលបណ្តាលអោយមានការបាត់បង់ និងថយចុះនៃព្រៃឈើ និង សកម្មភាព/ផែនគោលនយោបាយ និងវិធានដើម្បីដោះស្រាយបុព្វហេតុដែលបណ្តាលអោយមានការបាត់បង់ និងចុះនៃព្រៃឈើ* ។ ចំពោះលទ្ធផលយកមកពិគ្រោះយោបល់នេះគឺជាលទ្ធផលដែលទទួលបានពីកិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់លើកទី១ ស្តីពីយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ ដែលបានប្រព្រឹត្តទៅនាសណ្ឋាគារខ្សាច់មាស ថ្ងៃទី ២០ ដល់ ២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៥ នៃក្រុងព្រះសីហនុ។ ចំពោះលទ្ធផលក្រុមនៃក្រុមពិភាក្សានីមួយៗមានជូនភ្ជាប់នៅក្នុង(ឧបសម្ព័ន្ធ) ក្រុមការងារបានធ្វើការសង្ខេបនូវលទ្ធផលនៃក្រុមពិភាក្សាទាំងបួនដូចជាខាងក្រុមនៅក្នុងតារាងដូចខាងក្រោម៖

បុព្វហេតុបណ្តាលអោយមានការបាត់បង់ព្រៃឈើ និងថយចុះនៃព្រៃឈើនិង សកម្មភាព/ផែនគោលនយោបាយ និងវិធានដើម្បីដោះស្រាយបុព្វហេតុទាំងនេះ

- ពន្យារពេលនៃការផ្អាកការផ្តល់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចរហូតដល់មានយុទ្ធសាស្ត្រប្រើប្រាស់ដីច្បាស់លាស់
- ត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តផែនការមេ និងរឹតបន្តឹងកិច្ចសន្យាសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច
- កំណត់ និងបោះបង្គោលព្រំប្រទល់ដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចអោយបានច្បាស់លាស់នៅទីវាល
- បង្កើនប្រសិទ្ធភាពការអនុវត្ត និងការត្រួតពិនិត្យនៃអនុក្រឹត្យលេខ១៩ (សម្បទានដីសង្គមកិច្ច)
- ពង្រឹងការអនុវត្តផែនការប្រើប្រាស់ដី ថ្នាក់ខេត្ត (PLUP)
- អភិវឌ្ឍ បច្ចេកវិទ្យាត្រួតពិនិត្យ និងតាមដានការប្រែប្រួលការប្រើប្រាស់ដីព្រៃ
- ស្តារព្រៃនៅតំបន់ដីរេចរឹល
- ប្រែក្លាយសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចដែលបានដកហូត មកជាការគ្រប់គ្រងតាមបែបសហគមន៍មូលដ្ឋាន មានដូចជាសហគមន៍ព្រៃឈើ សហគមន៍តំបន់ការពារធម្មជាតិ និង សហគមន៍នេសាទ
- ប្រែក្លាយសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចដែលបានដកហូត មកជា តំបន់ការពារ រឺ ព្រៃការពារ
- ពង្រឹងគោលនយោបាយថ្នាក់ជាតិពាក់ពន្ធ័នឹងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើប្រកបដោយនិរន្តភាព ក៏ដូចជាការស្វែងរកមធ្យោបាយ បញ្ចូលការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើដោយសហគមន៍មូលដ្ឋាន ចូលទៅក្នុងគោលនយោបាយ ការវិនិយោគ និងផែនការថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ
- ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ទាក់ទងការកាប់ឈើខុសច្បាប់
- ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ទាក់ទងការកាប់ទន្ទ្រានយកដីព្រៃជាកម្មសិទ្ធិ
- បង្កើតចំការឈើសម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ការប្រើប្រាស់ក្នុងស្រុក
- បង្កើតជម្រើសផ្សេងៗក្នុងការកាត់បន្ថយសំពាធលើការប្រើប្រាស់អុសនិង ធ្យូង

សំនួរ និងចម្លើយដែលទាក់ទងក្រុមនីមួយៗក្នុងបទបង្ហាញនៃលទ្ធផលនៃក្រុមពិភាក្សាទាំងបួន

លោក សៅ វ៉ារី៖

- ចំពោះសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចដែលបានរឹបអូសពីក្រុមហ៊ុនឯកជន ថាតើវាអាចប្រែក្លាយជាដីសារណៈរបស់រដ្ឋដោយរបៀបណា និងមិនមានព្រៃដែលនៅសេសសល់លើដីនោះ? យើងអាចធ្វើការចាត់ថ្នាក់ដីព្រៃទាំងនោះឡើងវិញជាដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ មិនចាំបាច់ធ្វើអនុប្រយោគ ឡើយ យើងអាចពិនិត្យមើលនៅក្នុងអនុក្រឹត្យលេខ១៨ និង៤២។ ការធ្វើការចាត់ថ្នាក់ដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ យើងត្រូវធ្វើការចុះបញ្ជីដីនោះជាមួយក្រសួងគ្រប់គ្រងដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ពីព្រោះការចុះបញ្ជីវាមានសារៈសំខាន់ណាស់។ បន្ទាប់ពីបានធ្វើការចាត់ថ្នាក់ និងចុះបញ្ជីដី យើងអាចធានាបាននូវសុវត្ថិភាពដីទាំនោះ។

- អំពីសម្បទានដី ដែលមានបញ្ជាក់នៅក្នុងច្បាប់ភូមិបាល វាមានលក្ខណៈខុសពីសម្បទានផ្សេងៗទៀត។ សម្បទានដីមានពីរប្រភេទ ទី១ សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចដែលក្រុមហ៊ុនត្រូវធ្វើការបង់ពន្ធជូនរដ្ឋ និងទី២ សម្បទានដីសង្គមកិច្ច ដែលមិនតម្រូវអោយមានការបង់ប្រាក់ជូនរដ្ឋ នៅអាចអោយអ្នកទទួលបានដីកាន់កាប់ស្របច្បាប់បន្ទាប់ពីបានគ្រប់គ្រងរយៈពេលប្រាំឆ្នាំ សម្បទានដីសង្គមកិច្ចនឹងអាចផ្តល់ដល់ប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រដែលខ្វះដី និងមិនមានដីប្រើប្រាស់ ដែលដំណើរការផ្តល់ដីផ្អែកលើអនុក្រឹត្យលេខ១៩។ តែសម្រាប់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចវិញ ក្រុមហ៊ុនគ្រាន់តែមានសិទ្ធិកាន់កាប់ដីនៅក្នុងរយៈ ពេលនៃកិច្ចព្រមព្រៀងប៉ុណ្ណោះ នៅពេលចប់កិច្ចព្រមព្រៀង រដ្ឋតែជាម្ចាស់ដីនោះដដែល តែក្រុមហ៊ុនអាចធ្វើការផ្ទេរសិទ្ធិនៃការគ្រប់គ្រងទៅអ្នកទី៣ដូចមានចែងនៅក្នុងច្បាប់។

- ចំពោះសកម្មភាពដែលបានស្នើនៅក្នុង យុទ្ធសាស្រ្តរេដបូកជាតិ មិនមានបញ្ជាក់ពីការចុះបញ្ជីដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ។ ប្រសិនបើតំបន់ដែលនឹងអនុវត្តរេដបូកនោះមិនបានចុះបញ្ជីនោះពិបាកធានាសុវត្ថិភាពណាស់ អាចទីបំផុតនឹងមានការបាត់បង់ព្រៃឈើ ទាំងអាចបាត់បង់ដីព្រៃថែមទៀត។ ចំពោះការចុះបញ្ជីជាកាតព្វកិច្ចអាជ្ញាធរដែលទទួលសិទ្ធិគ្រប់គ្រងដីនោះ ដូចជាក្រសួងបរិស្ថានគ្រប់គ្រងតំបន់ការពារ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ គ្រប់គ្រងតំបន់ព្រៃការពារ សហគមន៍ព្រៃឈើ..។ ជាក់ស្តែងក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងក្រសួងបរិស្ថាន បានដាក់តំបន់របស់ខ្លួនចុះបញ្ជីខ្លះហើយ។

តំណាងសហគមន៍៖ ចំពោះដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ។ នៅពេលដែលរដ្ឋបានដកហូតពីក្រុមហ៊ុន ហើយបានធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ឡើងវិញ និងបានចុះបញ្ជី តើ អ្នកណាគេជាអ្នកសម្របសម្រួលរៀបចំ?

លោក សៅ រ៉ារី៖ ដំណើរការចុះបញ្ជីដីជាដំណើការ និងជាកិច្ចការរបស់រដ្ឋាភិបាល ម្ចាស់ដែលគ្រប់គ្រងដីអ្នកសម្រេចចិត្តក្នុងការចុះបញ្ជីដីដែលគាត់កំពង់គ្រប់គ្រង។ ករណីសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច ដែលបានដកហូតពីក្រុមហ៊ុន ដោយក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និង ក្រសួងបរិស្ថាន ដូចនេះក្រសួងទាំងពីរអាចចុះបញ្ជីដីដែលបានដកហូតនេះ ព្រោះរាជរដ្ឋាភិបាលបានផ្តល់សិទ្ធិប្រធានដល់ក្រសួងទាំងពីរ។ ប៉ុន្តែ ពីព្រោះតែដីទាំងនេះមិនបានចុះបញ្ជី ទើបមាន បទបញ្ជា០០១ របស់រដ្ឋាភិបាល ដូចនេះយើងត្រូវធ្វើនិយ័តកម្មឡើងវិញនូវដីទាំងនេះ។

លោកបណ្ឌិត កែវ អូម៉ាលីស្ស៖ ជាបទពិសោធន៍ រដ្ឋបាលព្រៃឈើគ្រប់គ្រងព្រៃការពារចំនួន ១២តំបន់ យើងបានចុះបញ្ជីព្រៃការពារមួយក្នុងចំណោម ប៉ុន្តែតំបន់នោះគ្មានព្រៃ ជាក់ស្តែងមិនមានការកាប់រានដីព្រៃទេ។ យើងនឹងពិភាក្សាជាមួយក្រសួងគ្រប់គ្រងដែនដី នគររូបនីយកម្ម និងសំណង់ដើម្បីធ្វើការចុះបញ្ជីនូវតំបន់ព្រៃការពារដែលនៅសេសសល់។ ប្រសិនបើរៀបចំព្រៃការពារ រឺ អនុវត្តន៍រេដបូក យើងអាចចុះបញ្ជីជាមុនសិន ប៉ុន្តែ ករណីព្រៃឡង់វាបានចំណាយពេលជាច្រើននៅក្នុងការចុះបញ្ជី នៅក្នុងឆ្នាំ២០១០ តំបន់ព្រៃឡង់ផ្នែកខាងត្បូងមានការបាត់បង់ព្រៃឈើជាច្រើន ប្រសិនបើយើងរងចាំការចុះបញ្ជីនឹងចំណាយរយៈពេលយូរ ជាដំណោះស្រាយយើងបានស្នើសុំការអនុម័តពីអភិបាលខេត្តជាមុនសិន និងករណីនៅតំបន់ព្រៃសៀមប៉ាង នាយយករដ្ឋមន្ត្រីបានអនុម័ត ផែនទីបឋមជាមុនសិន និងចាំបាច់ធ្វើការចុះបញ្ជីជាមុនសិន។គំរូ នៃការផ្តល់សម្បទានដីផ្សេងទៀត នៅក្នុងឆ្នាំ២០១២ រដ្ឋាភិបាលបានផ្អាកការផ្តល់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច ប៉ុន្តែនៅក្នុងតំបន់ស្រែឈូក ស្រុកកែវសីម៉ា ក្រុមហ៊ុនឯកជនបានទទួលសិទ្ធិនៅក្នុងអនុវត្តន៍សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច ដោយមិនបានធ្វើEIA តើនេះជាគរូថ្មីរឺ? ជាពិសេសនោះតំបន់នោះបានជាន់តំបន់ព្រៃការពារសីម៉ា ។

លោក សៅ រ៉ាវី៖ ការចុះ បញ្ជីមានពីរគំរូ (១)ការចុះបញ្ជីជាប្រព័ន្ធ និង(២)ការចុះបញ្ជីជាដុំ។ ជាគោលការណ៍មិនមានសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចណាត្រូវបានផ្តល់ទេ ប៉ុន្តែគំរូនៃការផ្តល់សម្បទានដីផ្សេងទៀងអាចមាន។

លោក សា ថ្លៃ៖ នៅក្នុងតំបន់សហគមន៍ ប្រសិនផ្អែកលើកិច្ចព្រមព្រៀងផ្លូវច្បាប់រវាង ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងតំណាងសហគមន៍មូលដ្ឋាន។ នៅក្នុងខេត្តឧត្តរមានជ័យ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ បានកាត់ដីសហគមន៍ និងកាត់ដីសហគមន៍ដល់ទាហាន។ តើវាមានភាពខុសគ្នាយ៉ាងដូចម្តេចរវាង តំបន់ព្រៃសហគមន៍ និងការចុះបញ្ជីដី?

លោក សៅ រ៉ាវី៖ ចំពោះសហគមន៍ព្រៃឈើ គឺនៅតែជាដីរបស់រដ្ឋដដែល តែគ្រាន់ តែប្រគល់សិទ្ធិដល់សហគមន៍ធ្វើការគ្រប់គ្រងដែលស្ថិតនៅដោយមានកិច្ចព្រមព្រៀងរវាងរដ្ឋ និងសហគមន៍។ ប្រសិនបើដីសហគមន៍មិនទាន់បានចុះបញ្ជីដូចដែលលោកបានលើកឡើងវាអាចឈានដល់ការបាត់បង់។

<u>បទបង្ហាញនូវលទ្ធផលនៃក្រុមពិភាក្សាទាំងបួន៖</u>

លោក ឡុង រតនៈកុមា៖ បង្ហាញនូវលទ្ធផលក្រុមការងារចែករំលែកផលប្រយោជន៍
កញ្ញា តេង រិទ្ធីនី៖ បង្ហាញនូវលទ្ធផលក្រុមការងារប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពរេដបូក
លោក ព្រែម សុវណ្ណា៖ បង្ហាញនូវលទ្ធផលក្រុមការងាអនុវត្តគំរូ
លោក ឡេង ជីវីន ៖បង្ហាញនូវលទ្ធផលក្រុមការងារ MRV/FREL

<u>សំនួរ និងចម្លើយពីអ្នកចូលរួម៖</u>

លោក សារ ថ្លៃ៖ ប្រសិនបើរាជរដ្ឋាភិបាលបានដកដីពីក្រុមសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច តែដីទាំងនោះមិនមានព្រៃទេ តើវាអាចជាដីសាធារណៈរឺទេ?

លោក សៅ រ៉ារី៖ មិនថាដីនោះនៅព្រៃ និងគ្មានព្រៃនោះទេ គឺនៅតែជាដីឯកជនរបស់រដ្ឋដដែរ ប្រសិនបើគ្មានការធ្វើការចាត់ថ្នាក់ដីជាថ្មី។ នេះជាដំណើរសម្រេចចិត្តផ្នែករដ្ឋបាល ប្រសិនបើចង់បំលែងទីនោះជាដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ គឺអាស្រ័យលើការសម្រេចចិត្តរបស់ក្រសួងសាមី។

លោកបណ្ឌិត កែវ អូម៉ាលីស្សះ ចំពោះដី ដែលបានរឹបអូស គឺអាស្រ័យថាតើដីមានស្ថានភាពរបៀបណា ប្រសិនវានៅមានសក្តានុពលនៅក្នុងការការអភិរក្សជីវចម្រុះនោះយើងអាចរៀបចំវាទៅជាព្រៃការពារ។ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ នេសាទ មានយន្តការ និងវិធានការដាក់ពិន័យដល់ក្រុមហ៊ុនណាដែលមិនគោរពកិច្ចព្រមព្រៀង។

<u>ថ្ងៃទី២៖ ០៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៦</u>

<u>បទបង្ហាញ ស្តីពី សេចក្តីព្រាង ប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យព្រៃឈើជាតិ និងកម្រិតបំភាយយោង (ជំពូកទី៧ - ជំពូកទី៨)នៃយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ ដោយ លោក ឡេង ជីវិន៖ (សូមជូនភ្ជាប់បទបង្ហាញនៅក្នុង ឧបសម្ព័ន្ធទី III)</u>

លោក ឡេង ជីវិន បានបង្ហាញពី សមាសភាពសំខាន់ៗរបស់ប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យព្រៃឈើជាតិ និងកម្រិតបំភាយយោងព្រៃឈើ ដែលនឹងយកមកបញ្ចូលទៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ។ ប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យព្រៃឈើជាតិ NFMS កម្ពុជានឹងផ្តល់នូវ៖ (1) ព័ត៌មានដើម្បីត្រួតពិនិត្យ និងរាយការណ៍ស្តីពី ការអនុវត្តសកម្មភាពរេដបូក និង គាំទ្រដល់វិស័យព្រៃឈើគោលនយោបាយព្រៃឈើ និងកម្មវិធីផ្សេងទៀត ដូចជា NFP, NPASMP and SPFF។ សមាសភាពសំខាន់ៗដែលបានកំពុងប្រើប្រាស់នៅក្នុងប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យព្រៃឈើជាតិបានចែកចេញជាបីផ្នែក៖ (១) ការត្រួតពិនិត្យដីព្រៃតាមរយៈរូបភាពផ្កាយរណប, (២)សារពើភណ្ឌព្រៃឈើជាតិ និង(៣)សារពើភណ្ឌឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់។ ប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យដីតាមប្រព័ន្ធផ្កាយរណប (<u>SLMS</u>) ជាការទទួលខុសត្រូវរបស់ FA ។ ការអនុវត្ត NFI នឹងត្រូវអនុវត្តដោយ FA, FiA and MoE លើតំបន់របស់ខ្លួន។ គេហទំព័រសម្រាប់ (A Website) NFMS នឹងត្រូវរៀបចំដើម្បីចែករំលែកព័ត៌មាន ដូចជាការប្រើប្រាស់ដី/ការប្រែប្រួលគម្របដី និងស្ថិតិ ដើម្បីបំពេញជាលក្ខណៈតម្លាភាព។ ក្នុងនោះដែរ NFMS ក៏បានកំណត់និយមន័យព្រៃឈើ សម្រាប់ការអនុវត្តរេដបូក គឺ <u>*" និយមន័យព្រៃឈើ គឺត្រូវគេប្រើក្នុងការរៀបចំ NFMS គឺមានលក្ខណៈដូចគ្នានិយមន័យដែលបានប្រើនៅក្នុងនៅក្នុងកម្មវិធីព្រៃឈើជាតិបច្ចុប្បន្ន ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយចំការកៅស៊ូត្រូវបានគេដកចេញ និងព្រៃធម្មជាតិដែលនៅសេសសល់នៅក្នុងតំបន់ដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចគឺត្រូវបានរាប់បញ្ចូលជាព្រៃឈើ "*</u> ។

<u>សំនួរ និងចម្លើយរបស់អ្នកចូលរួម៖</u>

លោក ស៊ុំ ជាតិ៖ នៅក្នុងឆ្នាំ១៩៩៤ កម្ពុជាបានដាក់ជូនអង្គការសហប្រជាជាតិ National Communication Report ដោយផ្តោតលើឧស្ម័ន CO_2, CH នឹង N_2O នៅក្នុងកាដាក់ NCលើកទី១(១៩៩៤) ប្រទេសកម្ពុជា CO_2 ជាឧស្ម័នដែល

បំភាយច្រើនជាងគេនៅក្នុងវិស័យព្រៃឈើ និងការប្រែប្រួលដី និងNC ទី២ (២០០០) ផ្តោតលើឧស្ម័ន CO2 NH_4 និង ប៉ុន្តែ CO_2 ចំនួន ៥២ , CH_4 ចំនួន ៤២, NH ចំនួន ៦ និងឧស្ម័នមួយចំនួនដែលមានតិចជាង ១ភាគរយ។ ខ្ញុំទទួលស្គាល់ថា CO_2 ឧស្ម័នដែលបានបំភាយចេញពីវិស័យព្រៃឈើ និងការប្រែប្រួលដីច្រើនជាងឧស្ម័នដទៃទៀត។

លោក យន សារ៉េត៖ ឧស្ម័ន CO_2 គឺត្រូវបានជ្រើសរើស និងបង្ហាញនៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ និងកម្រិតបំភាយយោងជាលើកដំបូង ប៉ុន្តែ CH_4 and N_2H, FCF នឹងត្រូវពិចារណានៅពេលដែលប្រទេសកម្ពុជាមានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការគណនាប្រភេទឧស្ម័នទាំងនេះ។

លោក Joel Scriven**៖** ប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យព្រៃឈើជាតិ គឺមានគោលបំណងចំនួនពីរ (១)នឹងប្រើប្រាស់សម្រាប់ធ្វើ ត្រួតពិនិត្យ រាយការណ៍ និងការផ្ទៀងផ្ទាត់ (MRV) កាបូនព្រៃឈើ និង(២)ផ្តល់ព័ត៌មានដល់ការត្រួតពិនិត្យដល់វិស័យព្រៃឈើទូលំទូលាយ។ ប៉ុន្តែ ប្រទេសកម្ពុជានៅមានចំនុចមួយចំនួនដែលមិនទាន់បញ្ជាក់ដូចជា នៅមិនទាន់កំណត់ថាក្នុងការរៀបចំស្ថាប័នក្នុងការអនុវត្តសារពើភណ្ឌព្រៃឈើជាតិ តើនរណាជាអ្នកប្រមូលព័ត៌មាន? នរណាជាអ្នករាយការណ៍ និងបញ្ជាក់? តើរៀបចំនៅក្នុងរយះពេលប៉ុន្មាន? ជាក់ស្តែងប្រទេសឥណ្ឌា រៀងរាល់១០ឆ្នាំម្តង ។ ប្រទេសកម្ពុជាកំពុងប្រើ Wall-Wall approach វាចំណាយថវិកា និងពេលវេលាច្រើន ប៉ុន្តែប្រទេស ៤១ ក្នុងចំណោម៤២ ដែលកំពុងអនុវត្តន៍រេដបូកបានប្រើប្រាស់ Sampling Approach តើប្រទេសកម្ពុជាមានផែនការនឹងប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រណាទេ?

លោក យន សារ៉េត៖ ការអនុវត្តសារពើភណ្ឌព្រៃឈើថ្នាក់ជាតិនឹងរៀបចំរៀងរាល់៥ឆ្នាំម្តង ចំពោះការធ្វើសារពើភណ្ឌជាក់ស្តែងនឹងជ្រើសរើសក្រសួងដែលពាក់ព័ន្ធនឹងអនុវត្តន៍នៅទីវាល។

លោក Shigeru Ono **៖** ប្រទេសកម្ពុជាបានប្រើប្រាស់ gain-loss នៅក្នុង NC1 នឹង NC2 ប្រសិនបើ ទិន្នន័យដែលកំពុងប្រើប្រាស់យើងអាចបន្តប្រើវាបាន ប៉ុន្តែប្រសិនបើចង់ប្រើ Stock-Change នោះយើងចាំបាច់ត្រូវការ ដែលនឹងទទួលបានចំនួនពីរដង។

លោក ហុង គឹមហ៊ាន៖ នៅពេលដែលពិនិត្យមើលលើគេហទំព័រគេឃើញមានទិន្នន័យគម្របព្រៃឈើខុសៗគ្នាដែលរៀបចំដោយស្ថាប័នខុសៗគ្នា វាមានការលំបាកដល់អ្នកប្រើប្រាស់ទិន្នន័យ ដូចនេះ យើងគួរតែមានកន្លែងផ្ទុកទិន្នន័យមួយដែលអាចជឿជាក់បាន។

លោក យៀង ដូណាល់៖ តើលោកបានប្រមូលទិន្នន័យពីអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលដែលកំពុងរៀបចំទិន្នន័យប្រមូលទិន្នន័យពីសង្គមស៊ីវិល ដូចជា Geress WCS និង WA។

លោក យន សារ៉េត៖ ចំពោះការប្រមូលទិន្នន័យ យើងចាំបាច់ត្រូវទិន្នន័យណាដែលចាំបាច់ និងវិធីសាស្ត្រនៅក្នុងការប្រមូលទិន្នន័យ និងបញ្ជាក់ពីប្រភពទិន្នន័យផងដែរ។

លោក Joel Scriven៖ តាមរយៈការរៀនសូត្រពីឧបសគ្គដែលបានជួបប្រទះពីប្រទេសនានាដែលបានអនុវត្តន៍រេដបូកកន្លងមក ចំពោះ SIS, NS និង NFMS នឹងមិនមានការវាយតម្លៃជាលក្ខណៈអន្តរជាតិ ប៉ុន្តែសម្រាប់ FREL/REL នឹងមានការវាយតម្លៃជាអន្តរជាតិដោយក្រុមការងារបច្ចេកទេស ដើម្បីធានាថា FREL/REL របស់កម្ពុជាមិនមានភាពលំអៀង។ នៅពេលដែលកម្ពុជាដាក់ BUR និង NC ជូនUNFCCC នឹងមានការវាយតម្លៃជាលក្ខណៈបច្ចេកទេស ដូចនេះហើយត្រូវមាន AD NFI និង EF ការគណនាការប្រែប្រួលសន្និធិកាបូនត្រូវតែមានលក្ខណៈច្បាស់លាស់ និងតម្លាភាព។ កម្ពុជានឹងត្រូវគូសបញ្ជាក់ និងការពារនូវសំណើ FREL/REL របស់ខ្លួន។

លោក ឡេង ជីវីន៖ ប្រទេសកម្ពុជានឹងរៀបចំកម្រិតបំភាយយោងព្រៃឈើទូទាំងប្រទេស នឹងប្រើប្រាស់សម្រាប់វាស់វែងលទ្ធផលនៃការអនុវត្តសកម្មភាពរេដបូកនៅប្រទេសកម្ពុជា ។

លោក សុខ ឡុង៖ ដោយសារឯកសាររេដបូកជាតិនេះ គឺជាឯកសារមួយសំខាន់និងមានលក្ខណៈទូលំទូលាយ នឹងត្រូវបានអនុវត្តន៍ដោយស្ថាប័នចំនួន៣ ដូចនេះនៅក្នុងជំពូកទី៩ ស្តីពីការរៀបចំស្ថាប័ននៅក្នុងការអនុវត្តរេដបូក គួរតែមានការពិភាក្សឲ្យបានពិស្តារនៅក្នុងស្ថាប័នទាំងបី។

លោក ធឹត ឈន៖ តើដីដែលគ្រប់គ្រងដោយជនជាតិដើមភាគតិចប៉ុន្មានហើយដែលបានចុះបញ្ជី ហើយនឹងដាក់អោយនៅស្ថិតក្រោមនៃការអនុវត្តយុទ្ធសាស្រ្តរេដបូកជាតិ?

លោក ឡេង ជីវីន៖ សព្វថ្ងៃយើងមិនមានព្រំប្រទល់ដីរបស់ជនជាតិដើមភាគតិចនៅក្នុងប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងទិន្នន័យព្រៃឈើរបស់រដ្ឋបាលព្រៃឈើនៅឡើយទេ។ នាពេលចុងក្រោយនេះលោក ណុប វ៉េង បានបញ្ជាក់ថា លោកនឹងប្រមូលទិន្នទាំងនេះជូនរដ្ឋបាលព្រៃឈើតែមកដល់ពេលនេះយើងមិនទាន់មានព័ត៌មានទាំងនោះទេ។

លោក យៀង ណូណាល់៖ ទិន្នន័យស្តីពីព្រំប្រទល់ដីជនជាតិដើមភាគតិចនៅ MLUMPC។

លោក សៅ វារី៖ យើងបានចុះបញ្ជីសហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចចំនួន ៨សហគមន៍រួចមកហើយ (៥សហគមន៍នៅក្នុងខេត្តមណ្ឌលគិរី និង ៣សហគមន៍នៅក្នុងខេត្តរតនៈគិរី) ហើយនឹងបន្តចុះបញ្ជីសហគមន៍ ៣ទៀតនៅក្នុងខេត្តកំពង់ស្ពឺ។ ប្រសិនបើទិន្នន័យវាមានវាមានសារៈសំខាន់ ហើយមានការស្នើសុំខ្ញុំនឹងចែករំលែកជូន។

លោក ឡេង ជីវីន៖ រដ្ឋបាលព្រៃឈើនឹងស្នើសុំជាផ្លូវការនូវទិន្នន័យដីប្រទានកម្ម សម្បទានសង្គមកិច្ច និងដីរបស់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចក្នុងទម្រង់ជា shape file។ ប្រទេសកម្ពុជានឹងនៅបន្ត Wall to Wall ប៉ុន្តែយើងនឹងធ្វើពិចារណាទៅលើ Sampling Approach នៅពេលខាងមុខតែនៅពេលណាយើងមានធនធានមនុស្សគ្រប់គ្រាន់ និងបច្ចេកវិទ្យាគ្រប់គ្រាន់ តែ Wall to Wall (Segmentation)នៅតែបន្តប្រើរហូត។ គូសបញ្ជាក់ថា យើងនឹងមិនបោះបង់ចោលបច្ចេកវិទ្យា Wall to Wall ទេ។

កិច្ចពិភាក្សាជាក្រុម ស្តីពី ហានីភ័យ និងផលប្រយោជន៍ដែលអាចកើតមានចំពោះសង្គមនិងបរិស្ថានដែល អាចកើតចេញពីការអនុវត្តសកម្មភាព គោលនយោបាយ និងវិធាននៅក្នុងការដោះស្រាយបុព្វហេតុដែល បណ្តាលអោយមានការបាត់បង់ និងចុះនៃព្រៃឈើ

ប្រធានបទ៖ ក្រុមពិភាក្សាពិគ្រោះយោបល់ និងស្វែងរកនូវ ហានីភ័យ និងផលប្រយោជន៍ដែលអាចកើតមានចំពោះសង្គមនិងបរិស្ថានដែលអាចកើតចេញពីការអនុវត្តសកម្មភាព គោលនយោបាយ និងវិធាននៅក្នុងការដោះស្រាយបុព្វហេតុដែលបណ្តាលអោយមានការបាត់បង់ និងថយចុះនៃព្រៃឈើ។ ផ្អែកលើលទ្ធផលសង្ខេប ស្តីពី បុព្វហេតុ សកម្មភាព គោលនយោបាយ និងវិធាន នៅក្នុងការដោះស្រាយបុព្វហេតុដែលបណ្តាលអោយមានការបាត់បង់ និង ថយចុះនៃព្រៃឈើ ដែលទទួលបានពីក្រុមពិភាក្សាទាំងបួន បន្ទាប់មកក្រុមដដែលនេះនឹងពិភាក្សា និងស្វែងរកនូវ ហានីភ័យ និងផលប្រយោជន៍ដែលអាចកើតមានចំពោះសង្គមនិងបរិស្ថានដែលអាចកើតចេញពីការអនុវត្ត សកម្មភាព គោលនយោបាយ និងវិធានទាំងនេះ។

បទបង្ហាញនូវលទ្ធផលនៃក្រុមពិភាក្សាទាំងបួន៖

លោក អ៊ុយ ជីង៖ បង្ហាញនូវលទ្ធផលក្រុមការងារប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពរេដបូក
លោក ហេង ហុង៖ បង្ហាញនូវលទ្ធផលក្រុមការងារចែករំលែកផលប្រយោជន៍
លោក មាស ណារូ៖ បង្ហាញនូវលទ្ធផលក្រុមការងាអនុវត្តគំរូ
លោក ហេង ហុង៖ បង្ហាញនូវលទ្ធផលក្រុមការងារចែករំលែកផលប្រយោជន៍

សំនួរ និងចម្លើយរបស់អ្នកចូលរួម៖

លោក សុខ ពិសិដ្ឋ៖ សូមពន្យល់ដល់សហគមន៍ពីសារៈប្រយោជន៍ និងផលលំបាក នៃការប្រើអុស និងជីវឧស្ម័ន ដូចនេះសហគមន៍នឹងអាចពិចារណាមកប្រើឡជីវឧស្ម័ន។

លោក ស៊ុំ សុជាតិ៖ មានចំណុចចំនួនទី២ ដែលមិនទាន់ច្បាស់នៅក្នុងសំនួរទី១៤ គឺ (១) យើងបង្កើតជម្រើសថ្មីដើម្បីកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់អុសធ្យូង និង ទី២ តើមានផលប៉ះពាល់អ្វីខ្លះពីការប្រើប្រាស់អុសធ្យូង តើចំណុចមួយណាសម្រាប់ការពិភាក្សានេះ?

លោក ឈុន ឌីលុច៖ ជាចំណុចទី២។

លោក ឡុង រតនៈកុមារ៖ ចំពោះការបោះបង្គោលព្រំ ELC ចំណុចនេះត្រូវបោះបង្គោលទាំងព្រៃសហគមន៍ និង ELC អោយច្បាស់លាស់។ ជាបទពិសោធន៍នៅពេលយើងបានបោះបង្គោលព្រំ ELC តែព្រៃសហគមន៍ដែលនៅជាប់នោះ នៅតែមិនច្បាស់ដូចនេះជំលោះព្រំប្រទល់នៅតែកើតមានដដែល។

លោក សុខ ឡុង៖ ប្រសិនបើយើងលើកឡើងនូវហានីភ័យ ច្រើនជាងផលប្រយោជន៍ វាមានការលំបាកក្នុងការជ្រើសរើសសកម្មភាពដើម្បីអនុវត្តន៍ក្រោមយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ។ ដូចបានអង្កេតលើក្រុមពិភាក្សាឃើញថាមានហានីភ័យច្រើនជាងផលប្រយោជន៍។

លោក មាស ណារូ៖ យើងគួរតែលើកហានីភ័យអោយបានដើម្បីអោយយើងត្រៀមខ្លួនក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាដែលអាចកើតឡើង។ ជាទូទៅរាល់សកម្មភាពអាចមានហានីភ័យ និងផលប្រយោជន៍។

តំណាងសហគមន៍៖ ចំពោះសារៈប្រយោជន៍នៃការប្រើចង្ក្រានហ្គាស ខ្ញុំថាវាអាចជួយសន្សំពេលវេលា តែមិនបានកាត់បន្ថការចំណាយនោះទេ។

លោក មាស ណារូ៖ ចំពោះសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចដែលបានដកហូត ហើយបំលែងដីទាំងនោះជាតំបន់គ្រប់គ្រងដោយសហគមន៍ ហានីភ័យនោះ គឺ សហគមន៍អាចមិនមានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រងតំបន់នោះ ដោយសារអាចមកពីសមត្ថភាព ការចែករំលែកផលប្រយោជន៍ និង មានបទល្មើសអាចកើតមានក្នុងតំបន់សហគមន៍។

លោក ឡាវ សេដ្ឋាផល៖ ចំពោះការប្រើឈើថាមពលសម្រាប់ក្នុងគ្រួសាររបស់សហគមន៍មូលដ្ឋានគឺមិនមានផលប៉ះពាល់ដល់ធនធានព្រៃឈើខ្លាំងទេ តែចំពោះប្រើប្រាស់ឈើថាមពលសម្រាប់ធ្វើអាជីវកម្ម និងប្រើប្រាស់ក្នុងរោងចក្រគឺជាបញ្ហា។ ភាគច្រើន ឈើ និងអុសដែលបានកំពុងប្រើនៅក្នុងរោងចក្រគឺចេញមកពីការឈូសឆាយដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច។

លោក ឡុង រតនកុមា៖ នៅក្នុងបរិបទនៃការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ ប្រសិនបើព្រៃឈើគ្រប់គ្រងបានល្អ តម្លៃឈើនឹងមានការកើនឡើង នេះមិនមានបណ្តាលមកពីការបង្ក្រាបបទល្មើសព្រៃឈើទេ។ ចំពោះការខ្វះខាតឈើថាមពល គឺបណ្តាលមមកពីការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើមិនបានល្អ។

អ្នកស្រី វង្ស សុបញ្ញា៖ នៅពេលដែលមានការពង្រឹងច្បាប់បានត្រឹមត្រូវ នោះតម្លៃទំនិញ ដូចជា ឈើ រឺអុស នឹងមានការកើនឡើងព្រោះអ្នកដែលប្រមូលធនធានទាំងនេះត្រូវ ធ្វើការបង់ពន្ធ និងបំពេញតាមបែបបទច្បាប់នានា។ ការកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ឈើថាមពល គឺកើតឡើងនៅពេលណាដែលមានការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើបានល្អ និងតម្លៃឈើថាមពលមានការកើនឡើង ពីព្រោះតម្រូវអោយមានការបង់ពន្ធ ទាក់ទងនឹងការប្រើប្រាស់ ថាតើពួក រឺអ្នកប្រើប្រាស់ឈើថាមពល គេមានទឹកប្រាក់គ្រប់គ្រាន់នៅក្នុងការទិញឈើថាមពលនោះទេ។

លោក សារ ថ្លៃ៖ ប្រសិនបើមិនមានការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើអោយបានល្អ នោះមានឈើតិចតួចណាស់សម្រាប់ប្រើប្រាស់ ដូចនេះច្បាស់លាស់ហើយដែលតម្លៃឈើនឹងកើនឡើង។

លោក រូ ណារិត៖ សំនួរទី៥ ការរៀបចំ PLUP គឺមិនកំណត់ថាតើដីទាំងនោះមានកម្មសិទ្ធិទាំងអស់នោះទេ គឺគ្រាន់តែកំណត់ថាតើ ដីណាសម្រាប់ធ្វើអ្វី?

តំណាង ក្រសួងកិច្ចការនារី៖ ផែនការប្រើប្រាស់ដីដែលមានការគាំទ្រដោយ DANIDA ថាតើក្រសួងដែនដី នគររូបនីយ៍កម្ម និងសំណង់ បានចេញគោលការណ៍អោយអ្នកពាក់ព័ន្ធប្រើប្រាស់រឺនៅ? ពីព្រោះអាចប្រើប្រាស់ថវិការេដបូកមកគាំទ្រនូវកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងទាំងនេះ។

<u>ថ្ងៃទី៣៖ ០៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៦</u>

<u>បទបង្ហាញ ស្តីពី ការស្នើឡើងនូវប្រព័ន្ធជានាសុវត្ថិភាពរេដបូក(Presentation)និងប្រព័ន្ធព័ត៌មានជានាសុវត្ថិភាពរេដបូកម្ពុជា(SIS)៖</u>

<u>(សូមជូនភ្ជាប់បទបង្ហាញនៅក្នុង ឧបសម្ព័ន្ធទី III)</u>

លោក ងួន ភក្តី បានបង្ហាញនូវចំណុចសំខាន់មួយចំនួនដែលទាក់ទងនឹងប្រព័ន្ធព័ត៌ជានាសុវត្ថិភាពរេដបូក និងប្រព័ន្ធព័ត៌មានជានាសុវត្ថិភាពរេដបូកម្ពុជា(SIS) ដែលបានស្នើឡើងនៅក្នុងសេចក្តីព្រាងទី៣ នៃយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ ដូចខាងក្រោម៖

- គោលបំណងនៃប្រព័ន្ធជានាសុវត្ថិភាព
- ដំណើរការក្នុងការរៀបចំប្រព័ន្ធជានាសុវត្ថិភាពរេដបូកនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា
- សេចក្តីសម្រេចរបស់ UNFCCC លើកឡើងថា រដ្ឋភាគីដែលជាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ត្រូវបង្កើតប្រព័ន្ធមួយដើម្បីផ្តល់ព័ត៌មានអំពីរបៀបដែលថា ការជានាសុវត្ថិភាពរេដបូក ត្រូវបានធ្វើឡើង និងគោរព នៅក្នុងការអនុវត្តសកម្មភាពរេដបូកទាំងមូល។
- អភិក្រម ៣ ជំហាន ដើម្បីបង្កើតប្រព័ន្ធព័ត៌មានស្តីពីការជានាសុវត្ថិភាពរបស់ខ្លួនដូចជា៖
  - ការបង្កើតសូចនាករ ផ្អែកទៅតាមសូចនាករ ដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់ នៅក្នុងគោលនយោបាយ និងវិធានការដែលមានស្រាប់
  - ការជ្រើសរើសវិធីសាស្ត្រសម្រាប់ប្រមូល និងវិភាគទិន្នន័យ និង
  - ការកំណត់ពីការទទួលខុសត្រូវរបស់ស្ថាប័ន ក្នុងការផ្តល់ព័ត៌មាន។

<u>សំនួរ និងចម្លើយរបស់អ្នកចូលរួម៖</u>

លោក យៀង ដូណាល់៖តើប្រទេសមួយណាដែលបានដាក់ SIS ជូនអង្គការសហប្រជាជាតិ?

លោក ធីត ឈន៖ តើប្រទេសវៀតណាម និងប្រទេសឥណ្ឌូនេស៊ី បានដាក់ជូន SIS ទៅអង្គការសហប្រជាជាតិរឺនៅ?

លោក ងួន ភក្តី៖ មកដល់ពេលនេះមានតែប្រទេស ប្រេស៊ីល ដែលបានដាក់នូវ FREL/REL និង SIS ជូនអង្គការសហប្រជាជាតិ ប្រទេសកម្ពុជាកំពុងរៀនសូត្រពីប្រទេសនេះដែរ។ ថ្ងៃទី៣នៃសិក្ខាសាលាយើងនឹងពិភាក្សាលើប្រធានបទនេះ។

លោក សុខ ឡុង៖ នៅក្នុងដំណើការដាក់ SIS ជូនអង្គការសហប្រជាជាតិអនុវត្តន៍បានដោយរបៀបណា? យើងគួរបង្ហាញពីចំនុចណាដែលអនុវត្តជាវិជ្ជមាននៅក្នុងការអនុវត្តរេដបូក។

លោក ងួន ភក្តី៖ សម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជា អាចដាក់ជូននូវ SIS បានតាមរយះក្រសួងបរិស្ថានដែលជាជនបង្គោលរេដបូក ។

លោក សុខ ពិសិដ្ឋ៖ តើដាក់ SIS អង្គការសហប្រជាជនប៉ុន្មានដង ចំពោះក្រសួងកិច្ចការនារី យើងត្រូវដាក់របាយការណ៍ CEDAW ជូនអង្គការសហប្រជាជាតិរៀងរាល់បួនឆ្នាំម្តង ដែលក្នុងនោះរដ្ឋាភិបាលជាអ្នកដាក់របាយការណ៍ និងរបាយការណ៍មួយទៀតដែលដាក់ជូនអង្គការសហប្រជាជាតិ (ដែលគេហៅថា របាយការណ៍ស្រមោល) ក្នុងគោលបំណងធ្វើផ្ទៀងផ្ទាត់ព័ត៌មានដោយអង្គការសហប្រជាជាតិ។

លោក ងួន ភក្តី៖ ដំណើការដាក់ជូនអង្គការសហប្រជាជាតិគឺត្រូវមានភាពស៊ីគ្នាជាមួយការអនុវត្តសកម្មភាពនៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ។

លោក សុខ ពិសិដ្ឋ៖ PCI on M and E ដើម្បីទទួលឥណទានកាបូនតាមយន្តការ UNFCCC ការវាយតម្លៃអាចឧបសគ្គសម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជា។ RGC តាមរយៈ កម្មវិធីវិមជ្ឈការ និងសហវិមជ្ឈការ យើងបានទទួលបទពិសោធន៍ប្រសិនបើការកំណត់ អោយបានច្បាស់នូវសូចនាករណ៍ និងសន្ទស្ស អោយបានច្បាស់លាស់នោះវានឹងពិបាកវាស់វែងពីការអនុវត្តកម្មវិធី។ ចំពោះកម្មសកម្មភាពរេដបូកដែលមានចែងនៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិគួតែមាន សូចនាករណ៍ការវាស់វែងអោយច្បាស់លាស់។ និងមានយន្តការសម្របសម្រួលរវាងស្ថាប័នដែលពាក់ព័ន្ធ។

លោក ងួន ភក្តី៖ ប្រសិនបើយើងមានសន្ទស្សន៍មួយជាក់លាក់ ហើយយើងអាចប្រមូលបាន យើងគួរតែពិចារណាលើសមត្ថភាពក្នុងការប្រមូលទិន្នន័យ ប៉ុន្តែយើងគួរតែពិចារណាលើបទពិសោធន៍ដែលមានស្រាប់។

លោក ស៊ុំ ជាតិ៖ នៅក្នុងប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពរេដបូកខេឃូនទាំង ៧បានអោយអនុវត្តន៍រេដបូកដោះស្រាយបញ្ហា Permanence នឹង Reversal ប្រសិនបើយោងអនុវត្តរេដបូក តើយើងនឹងកំណត់រយៈពេលប៉ុន្មាន? ប្រទេសកម្ពុជាអាស្រ័យវិស័យកសិកម្ម ប៉ុន្តែអាចអាស្រ័យលើវិស័យឧស្សាហកម្ម ប្រហែលរេដបូកអាចបញ្ចប់រយៈពេល ១០០ឆ្នាំទៀត អាចមិនមានព្រៃឈើនៅសេសសល់ទេ។

លោក ងួន ភក្តី៖ អន្តរជាតិមិនបានកំណត់រយៈពេលច្បាស់លាស់សម្រាប់ Permanence ប៉ុន្តែតម្រូវការអោយមានការវាយតម្លៃតាមកាលៈទេសៈរបស់ប្រទេសសម្រាប់ប្រទេសអនុវត្តរេដបូក នេះជាចំនុចគួរពិចារណានៅក្នុងការរៀបចំប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពរេដបូក។

កញ្ញា តេង រិទ្ធីនី៖ ចំពោះសេចក្តីព្រាងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូក យើងគួរបង្ហាញកន្លែងដែលជាចំណុចខ្វះចន្លោះរវាងគោលនយោបាយដែលមានស្រាប់របស់រាជរដ្ឋាភិបាល និង តម្រូវការខេនយូន នៅពេលដែលយើងឃើញភាពខ្វះចន្លោះ ហើយយើងគួសបញ្ជាក់នៅក្នុងសេចក្តីព្រាងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកថាយើងនឹងដោះស្រាយនូវចំនុចខ្វះចន្លោះទាំងនេះ។

<u>បទបង្ហាញ ស្តីពី ការស្នើឡើងនូវយន្តការគ្រប់គ្រប់មូលនិធិរេដបូកជាតិ និងយន្តការបំភាយថវិការរេដបូកជាតិដល់ថ្នាក់ក្រោមជាតិ៖</u>
<u>(សូមជូនភ្ជាប់បទបង្ហាញនៅក្នុង ឧបសម្ព័ន្ធទី III)</u>

លោក ឈុន ឌីលុច បានធ្វើបង្ហាញ ស្តីពី ការស្នើឡើងនូវយន្តការគ្រប់គ្រប់មូលនិធិរេដបូកជាតិ និងយន្តការបំភាយថវិការេដបូកជាតិដល់ថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ ក្នុងនោះដែលលោកក៏បានបង្ហាញនូវ ការចំណាយដែលអាចកើតមានដែលគេហៅថា <u>ចំណាយប្រតិបត្តិ</u> និងចំណាយសម្រាប់អនុវត្តន៍គោលនយោបាយ និងវិធាននានា (ចំណាយសម្រាប់ការអនុវត្ត)។ ប្រភពមូលនិធិដែលអាចទទួលបានពីអន្តរជាតិ និងការប្រើប្រាស់ការទូទាត់រេដបូកផ្អែកតាមលទ្ធផលដែលបានស្នើឡើង ហើយមូលនិធិទាំងនេះអាចដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងមូលនិធិរេដបូកជាតិ។ (មានភ្ជាប់ជូន នូវបទបង្ហាញ)

លោក សុខ ពិសិដ្ឋ៖ រាជរដ្ឋាភិបាលមានបទពិសោធន៍នៅក្នុងការរៀបចំមូលនិធិ CCCA យើងអាចរៀនសូត្រពីបទពិសោធន៍នេះ ដើម្បីរៀបចំមូលនិធិរេដបូកជាតិ។

លោក Joel Scriven៖ ចំពោះ GCF ត្រូវឆ្លងកាត់ដំណើការ Accreditation ចំពោះស្ថាប័នណាដែលអាចទទួលមូលនិធិដើម្បីអនុវត្តន៍។ មកដល់ពេលបច្ចុប្បន្នមានស្ថាប័នចំនួន ០៧ ប៉ុណ្ណោះដែលត្រូវបានជ្រើសរើសដោយ GCF ក្នុងនោះមាន UNDP ផងដែរ។

លោក ងួន ភក្តី៖ចំពោះការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ(2016-2020)យើងនឹងរកមូលនិធិម្ចាស់ជំនួយ នឹងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ។ ប៉ុន្តែចាប់ពីឆ្នាំ២០២០ ទៅកម្ពុជារំពឹងថានឹងទទួលបានមូលនិធិពីGCF។

កញ្ញា តេង រិទ្ធីនី៖ ទាក់ទងនឹងការសម្រេចិត្តនៅទីក្រុងប៉ារីស ប្រសិនប្រទេសទាំងអស់មិនអាចឈានដល់កិច្ចព្រមព្រៀងទេនោះ តើរាជរដ្ឋាភិបាលនឹងអនុវត្តន៍យុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិទេ? ចំពោះការគ្រប់គ្រងមូលនិធិរេដបូកជាតិ តើវាលំហូទៅសហគមន៍ដោយរបៀបណា? នៅក្នុងបទបង្ហាញ ខ្ញុំមិនបានឃើញ NGOs និងសហគមន៍មូលដ្ឋានចូលរួមនៅក្នុងការសម្រេច រឺនៅក្នុងគណៈកម្មការ រឺក្រុមប្រឹក្សាភិបាល។ តើវាមានតម្លាភាពទេ?

លោក ហុង គីមហ៊ាន៖ ប្រសិនបើការវិនិយោគលើរេដបូកច្រើន ហើយផលចំណេញជាទឹកប្រាក់តិច តើនៅបន្តអនុវត្តន៍រេដបូកទេ?

លោក ឃន សារ៉េត៖ ចំណុចទី១ ទាក់ទងការងារបច្ចេកទេស យើងកំពុងរៀបចំឯកសារមួយដើម្បីវាស់ពីលទ្ធផលដែលកំពុងអនុវត្តក្នុងការដោះស្រាយការបាត់បង់ និងការថយចុះនៃព្រៃឈើ។ MRV កំពុងរៀបចំនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ ចំណុចទី២ ការងារគ្រប់គ្រងមូលនិធិ យើងត្រូវដឹងថាតើត្រូវកាថវិកាចំនួនប៉ុន្មានក្នុងការអនុវត្តសកម្មភាព? នៅពេលខាងមុខចំពោះការគ្រប់មូលនិធិរេដបូកនេះនឹងមានការចូលរួមពីតំណាងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ។

លោក ងួន ភក្តី៖ យើងមិនទាន់ដឹងថាតើប្រទេសដែលនឹងចូលរួមប្រជុំ COP សម្រេចដោយរបៀបណា? ប៉ុន្តែកស្តុតាងមួយចំនួនបានបង្ហាញថាមានការព្រមព្រៀងកើតឡើងរួចមកហើយ រាល់ការសម្រេចចិត្តបានសម្រេចចិត្ត រៀងរាល់ COP។

លោក ឈុន ឌីលុច៖ ទាក់ទងការស្នើឡើងនូវ Diagram។ នៅក្នុងក្រុមប្រឹក្សាភិបាលមិនតំណាងរាជរដ្ឋាភិបាលនោះទេ ថែមទាំងមានតំណាងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា។ ម្ចាស់ជំនួយមានគោលបំណងផ្សេងៗគ្នា ពួកគេប្រហែលអាចអោយតំណាង NGOs និងសហគមន៍មូលដ្ឋានចូលរួមនៅក្នុងក្រុមប្រឹក្សាភិបាលនោះដែរ អាស្រ័យលើប្រភពថវិកាមកពីណា និងម្ចាស់ជំនួយប្រភេទណា។

លោក ងួន ភក្តី៖ ចំណុចដែលសំខាន់នោះយើងមិនដឹងថវិកាបានមកពីប្រភពណាសម្រាប់ការអនុវត្តសកម្មភាពឆ្នាំ ២០១៦-២០២០ ប៉ុន្តែក៏អាស្រ័យលើច្បាប់ និងបទបញ្ញត្តិដែលមានស្រាប់របស់ប្រទេសយើងដែរ។ នៅក្នុងដំណាក់កាលរៀបចំខ្លួនយើងបានប្រើមូលនិធិរបស់ UN-REDD និង FCPF ដែលគ្រាំទ្រដល់ប្រទេសក្នុងការរៀបចំសិក្ខាសាលា សិក្សាពី Cost and Benefits ក្នុងការអនុវត្តរេដបូកនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។

លោក Bruno៖ មិនត្រឹមតែ UNFCCC ដែលផ្តល់ការទូទាត់សង មានមូលនិធិទ្វេភាគី ដូចជា Brazil និងNorway។ ចំពោះមូលនិធិក្នុងការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រវិញប្រទេស Mexico បានវិនិយោគថវិកាជាតិចំនួន ៤៣ភាគរយ ក្នុងការអនុវត្តយន្តការរេដបូក ពីព្រោះគេគិតថាវាជា គោលបំណងរបស់ផែនការអភិវឌ្ឍជាតិមួយដែរ។ ចំពោះវិស័យឯកជន និងជំនួយក្រៅប្រទេស ក៏មានសារៈសំខាន់ដែរក្នុងចូលរួមថវិកាអនុវត្តន៍សកម្មភាពរេដបូក។

បទបង្ហាញ ស្តីពី ផែនការពិគ្រោះយោបល់យុទ្ធសាស្រ្តរេដបូកទាំងថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងថ្នាក់ជាតិ

សកម្មភាព	កាលបរិច្ឆេទ
គ្រោងឆ្អឹងនៃយុទ្ធសាស្ត្រ	ថ្ងៃទី ៣១ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៤
សេចក្តីព្រាងដំបូង	ថ្ងៃទី ៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ ២០១៤
សេចក្តីព្រាងលើកទីពីរ/ឯកសារសាវតារ	ថ្ងៃទី ១០ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១៥

កិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់លើកទី១ ជាមួយ TF, TTs, CG, GG	ថ្ងៃទី ២០-២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៥
សេចក្តីព្រាងលើកទី ៣/ឯកសារសាវតារ	ថ្ងៃទី ១០ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៥
កិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់លើកទី ២ ជាមួយ TF, TTs, CG, GG	ថ្ងៃទី ៦-៨ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១៥
សេចក្តីព្រាងលើកទី៤/ឯកសារសាវតារ	ថ្ងៃទី ២១ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៥
កិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់ថ្នាក់ក្រោមជាតិចំនួនបួនលើក៖ • ខេត្តក្រចេះ • ខេត្តព្រះសីហនុ • ខេត្តបាត់ដំបង • ខេត្តសៀមរាប **អ្នកចូលរួម** (មន្ត្រីរដ្ឋាភិបាល និងមិនមែនរដ្ឋាភិបាល នៅថ្នាក់ខេត្ត សហគមន៍មូលដ្ឋាន និងក្រុមជនជាតិដើមភាគតិច)	ថ្ងៃទី ០៨-០៩ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៥ ថ្ងៃទី ១៥-១៦ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៥ ថ្ងៃទី ២២-២៣ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៥ ថ្ងៃទី ២៩-៣០ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៥
កិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់ថ្នាក់ជាតិ/ ភ្នំពេញ **អ្នកចូលរួម** (មន្ត្រីរដ្ឋាភិបាល និងមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនៅថ្នាក់ជាតិ ដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ TF, TTs, CG និង GG)	សប្តាហ៍ទីបី ខែតុលា ឆ្នាំ ២០១៥
សេចក្តីព្រាងលើកទី ៥/ចុងក្រោយ/ ឯកសារសាវតារ	ថ្ងៃទី ០៦ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៥
ការអនុម័តគាំទ្រដោយ MAFF/ MoE/ PM	នៅមុន COP 21, ទីក្រុងប៉ារីស
ការធ្វើបទបង្ហាញ/ការផ្សព្វផ្សាយយុទ្ធសាស្រ្តរេដបូកជាតិនៅក្នុង COP21	ថ្ងៃទី ៣០ វិច្ឆិកា ដល់ ១១ ធ្នូ ២០១៥

សំគាល់៖ TF: ក្រុមការងាររេដបូក, TTs: ក្រុមបច្ចេកទេស, CG: ក្រុមពិគ្រោះយោបល់, GG: ក្រុមយេនឌ័រ

(ឧបសម្ព័ន្ធ ।)

ប្រធានបទ: ក្រុមពិភាក្សា ស្តីពី ការពិគ្រោះយោបល់ និងកែសម្រួលលើ បុព្វហេតុដែលបណ្តាលអោយមានការបាត់បង់ និងថយចុះនៃព្រៃឈើ និង សម្មភាព/ផែនគោលនយោបាយ និងវិធានដើម្បីដោះស្រាយបុព្វហេតុដែលបណ្តាលអោយមានការបាត់បង់ និងថយចុះនៃព្រៃឈើ

លទ្ធផលក្រុមការបច្ចេកទេសចែករំលែកផលប្រយោជន៍៖

បុព្វហេតុ		សំណើសកម្មភាព
ផ្ទាល់ (Direct)	សម្បទានដី	**១.ច្បាប់ និងការគ្រប់គ្រងសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច** តាំងពីឆ្នាំ២០១២មក រាជរដ្ឋាភិបាលបានផ្អាកការផ្តល់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចដល់ក្រុមហ៊ុន។ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងក្រសួងបរិស្ថាន បាននិងកំពុងត្រួតពិនិត្យផ្ទៀងផ្ទាត់ទៅលើស្ថានភាពរបស់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច នឹងបានដកហូត សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចមួយចំនួន ដោយសារការមិនគោរពច្បាប់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច។ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ បានស្នើសុំលុបចោលសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចចំនួន ៤១កន្លែង ដែលផ្ទៃដីសរុបចំនួន ៣៧៩.០០០ ហិកតា ខណៈដែលក្រសួង បរិស្ថានបានលុបចោលដូចគ្នាចំនួន ២៣ កន្លែង ដែលមានទំហំដីប្រមាណជាង ៩០០០០ ហិកតា។ ផ្អែកលើការសម្រេចចិត្ត របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ហិរញ្ញវត្ថុបានទទួលពីយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ អាចត្រូវបានប្រើប្រាស់ ដើម្បីជួយរដ្ឋាភិបាល ដូចខាងក្រោម: 1. ពន្យារពេលនៃ~~ការផ្អាក~~ការផ្តល់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចយ៉ាងតិច XXX ឆ្នាំ ៖ • សិក្សាផលប៉ះពាល់ដល់សង្គម និងបរិស្ថានក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍ ELC • សិក្សាពីតម្លៃជីវៈចម្រុះ និងELC 2. បន្តការស៊ើបអង្កេតពីស្ថានភាពរបស់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច ~~3. ត្រួតពិនិត្យនីតិវិធីនៃការផ្តល់ដីសម្បទានសង្គមកិច្ចដែលប៉ះពាល់ដល់ការបាត់បង់ និងរេចរឹលព្រៃឈើ~~ 4. ~~ពង្រឹងទម្រង់ការត្រួតពិនិត្យ វាយតម្លៃ និងដំណើរការផ្លូវច្បាប់ និងគ្រប់គ្រងសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច ដើម្បីសម្រេចបានទស្សនៈវិស័យរបស់រដ្ឋាភិបាលដែលថា~~ សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចជាយន្តការដើម្បីធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនូវកំណែទម្រង់ដីធ្លី និងការអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ។ 5. (2+4)ពង្រឹងការត្រួតពិនិត្យ តាមដាន និងវាយតម្លៃការអនុវត្តសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច • ពង្រឹងយន្តការ ការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថាន ដោយមានការចូលរួមពីអ្នកពាក់ព័ន្ធ • បន្តការតាមដានវាយតម្លៃការអនុវត្ត ELC **២.ច្បាប់ និងការគ្រប់គ្រងនៃសម្បទានដីសង្គមកិច្ច** ដូចដែលបានបញ្ជាក់ក្នុងអនុក្រឹត្យលេខ១៩ សម្បទានដីសង្គមកិច្ចត្រូវបានផ្តល់សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍ជនបទ ប្រើប្រាស់ជាលក្ខណៈផលិតកម្មកសិកម្មខ្នាតតូច និងការពង្រីកភូ

		មិ។ការកាប់សម្អាតដើមឈើនៅលើដីសម្បទានសង្គមកិច្ចត្រូវបានប្រើប្រាស់នៅក្នុងសហគមន៍ និង មិនសម្រាប់ធ្វើពាណិជ្ជកម្ម។ការសិក្សាកន្លងមកបានរកឃើញថា សម្បទានដីសង្គមកិច្ចដែលបានផ្តល់ជូនក្រុមគ្រួសារកងទ័ព ជនអន្តោប្រវេសន៍ គ្រួសារគ្មានផ្ទះសម្បែង និងសកម្មភាពកាប់រានផ្សេងទៀតមានការជាប់ពាក់ពន្ធ័យ៉ាងសំខាន់នឹងការបាត់បង់ព្រៃឈើ។ ដូច្នេះយុទ្ធសាស្រ្តរេដបូកជាតិ គួរផ្តោតលើសកម្មភាពមួយចំនួនដូចជាៈ 1. បង្កើនប្រសិទ្ធភាពការអនុវត្ត ~~និងការត្រួតពិនិត្យនៃអនុក្រឹត្យលេខ១៩~~ ~~2. ពង្រឹងការសម្របសម្រួលការប្រើប្រាស់ដីដែលបានផ្តល់ជាសម្បទានដីសង្គមកិច្ច~~ 3. ត្រួតពិនិត្យនីតិវិធីនៃការផ្តល់ដីសម្បទានសង្គមកិច្ចដែលមានតទ្ធិពលទៅលើការបាត់បង់ និងរេចរឹលព្រៃឈើ 4. គ្រប់គ្រងស្ថានភាពការតាំងទីលំនៅស្របច្បាប់នៅក្នុងតំបន់ព្រៃ និងទប់ស្កាត់ការតាំងទីលំនៅថ្មី 5. ផ្តល់ការងារ និងមុខរបរផ្សេងៗ សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋសហគមន៍ ~~អន្តោប្រវេសន៍~~ ជនចំណូលស្រុក និងគ្រួសារកងទ័ព។ **៣.ការធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនូវកាបូនស្តុកព្រៃឈើ និងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើប្រកបដោយនិរន្តភាព** ចំពោះសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចដែលមិនមានសកម្មភាព ឬដីសម្បទានសង្គមកិច្ចមិនដំណើរការ ហិរញ្ញវត្ថុបានទទួលសម្រាប់យុទ្ធសាស្រ្តរេដបូកថ្នាក់ជាតិ អាចជួយរាជរដ្ឋាភិបាល ជាពិសេសសជួយដល់ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងក្រសួងបរិស្ថានដើម្បីៈ 1. ស្តារព្រៃនៅតំបន់ដីរេចរឹល ជំរុញការធ្វើអនុបយោគ ELC ដែលបានដកហូតមកជាដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ (ដីព្រៃឈើ) 2. ប្រែក្លាយដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចដែលបានដកហូត មកជាការគ្រប់គ្រងតាមបែបសហគមន៍មូលដ្ឋាន មានដូចជាសហគមន៍ព្រៃឈើ សហគមន៍តំបន់ការពារធម្មជាតិ រឺសហគមន៍នេសាទ 3. ពង្រឹងគោលនយោបាយថ្នាក់ជាតិពាក់ពន្ធ័នឹងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើប្រកបដោយនិរន្តភាព ក៏ដូចជាការស្វែងរកមធ្យោបាយ បញ្ចូលការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើដោយសហគមន៍មូលដ្ឋាន ចូលទៅក្នុងគោលនយោបាយ ការវិនិយោគ និងផែនការថ្នាក់ជាតិ 4. បន្តអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្មនៅតំបន់រេចរឹលដែលដកហូតពីដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចដែលមានកាបូនតិចនិងប្រយោជន៍រួម
	ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ កាប់ឈើខុសច្បាប់ ការកាប់រានទន្រ្ទានយកដីជាកម្មសិទ្ធ	យុទ្ធសាស្រ្តចតុកោណដំណាក់កាលទី៣(២០១៣-២០១៨) បានបញ្ជាក់យ៉ាងជាក់លាក់អំពីការអនុវត្តន៍ច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ ដែលជាផ្នែកមួយយ៉ាងសំខាន់សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិប្រកបដោយនិរន្តភាពនៅកម្ពុជា។ យុទ្ធសាស្រ្តចតុកោណនេះ រួមមានពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ នីតិវិធីប្រឆាំងនឹងបទល្មើស និងជនទាំងឡាយណាដែលកាប់ឈើខុសច្បាប់ និងការកាប់រានទន្រ្ទានយកដីជាកម្មសិទ្ធ។ នីតិវិធីទាំងនោះស្ថិតនៅក្រោម កម្មវិធីព្រៃឈើជាតិ NPASMP and SPFF។ យុទ្ធសាស្រ្តរេដបូកជាតិ នឹងចូលរួមចំណែកទៅលើការខិតខំប្រឹងប្រែងតាមរយៈសកម្មភាពមួយចំនួនដូចខាងក្រោមៈ

		1. បង្កើនសមត្ថភាព~~ផ្នែក~~ និងប្រសិទ្ធភាព (ហិរញ្ញវត្ថុ បច្ចេកទេស នយោបាយ និងរដ្ឋបាល) នៃស្ថាប័នអនុវត្តន៍ច្បាប់ព្រៃឈើ និងស្ថាប័នផ្សេងៗទៀត ជាពិសេស ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ក្រសួងបរិស្ថាន និងក្រសួងមហាផ្ទៃ 2. ផ្សព្វផ្សាយអំពីសិទ្ធិ និងការទទួលខុសត្រូវទាក់ទងដី និងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ ~~3. គាំទ្រការអភិវឌ្ឍនៅនឹងកន្លែង កន្លែងដែលអន្តោប្រវេសន៍ ជនចំណូលស្រុក ចូលទៅរស់នៅតំបន់ព្រៃ~~ 4. ធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនូវការទទួលបានព័ត៌មានជាសាធារណៈ និងការផ្សព្វផ្សាយទាក់ទងច្បាប់ព្រៃឈើ និងច្បាប់ពាក់ព័ន្ធ ~~5. បណ្តុះបណ្តាលចៅក្រម និងព្រះរាជអាជ្ញាអំពីច្បាប់ព្រៃឈើ តួនាទីភារកិច្ច ដែលមានបញ្ជាក់ក្នុងក្រមព្រហ្មទណ្ឌឆ្នាំ២០០៧~~ ពង្រឹង និងបណ្តុះបណ្តាលមន្ត្រីនគរបាលយុត្តិធម៌ នៅក្នុងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ 6. ជម្រុញការចូលរួមពីអ្នកពាក់ពន្ធ័ ជាពិសេសអ្នកពាក់ពន្ធ័នៅមូលដ្ឋាន ក្នុងការរៀបចំប្រព័ន្ធបង្ក្រាប និងបង្ការឧក្រិដ្ឋកម្មព្រៃឈើ 7. បង្កើតយន្តការឆ្លើយតបឧក្រិដ្ឋកម្មព្រៃឈើ និងបទល្មើសកាប់បំផ្លាញព្រៃលិចទឹក នៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់មូលដ្ឋាន ដើម្បីត្រួតពិនិត្យ បញ្ជាក់ និងដោះស្រាយរបាយការណ៍សកម្មភាពបទល្មើសព្រៃឈើ និងការកាប់រានដីព្រៃយកជាកម្មសិទ្ធិ
	កម្មវិធីទ្រទ្រង់ជីវភាពឲ្យមាននិរន្តរភាព សកម្មភាពប្រមូលអុស សកម្មភាពប្រើប្រាស់ដីខ្នាតតូចដែលគ្មាននិរន្តរភាព	យុទ្ធសាស្រ្តចតុកោណដំណាក់កាលទី៣(២០១៣-២០១៨) បានបញ្ជាក់ច្បាស់អំពីសិទ្ធនៃការកាន់កាប់ដី ដែលជាយន្តការមួយដើម្បីសម្រេចបានការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិប្រកបដោយនិរន្តភាព។ កម្មវិធីព្រៃឈើជាតិបង្ហាញថាការកំណត់ព្រំតំបន់ព្រៃឈើ និងការពង្រីកតំបន់ជាសហគមន៍ព្រៃឈើជាសកម្មភាពចម្បង។ សកម្មភាពការខិតខំប្រឹងប្រែងដើម្បីផ្តល់បណ្ណ័កម្មសិទ្ធិដីធ្លីសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិចមានភាពយឺតយ៉ាវ។ ការសិក្សាបានបង្ហាញថាការប្រមូលអុសមិនមាននិរន្តភាព និងសកម្មភាពប្រើប្រាស់ដីទំហំតូច មិនមាននិរន្តភាព គឺជាកត្តាចម្បងដែលនាំឲ្យបាត់បង់ និងរេចរឹលព្រៃឈើនៅកម្ពុជា។ ដូចនេះ យុទ្ធសាស្រ្តរេដបូកថជាតិអាចចូលរួមចំណែកដូចខាងក្រោមៈ 1. ការធ្វើឲ្យបានច្បាស់នូវសិទ្ធប្រើប្រាស់ដីធ្លី តាមរយៈការអភិវឌ្ឍនិងការរក្សាកិច្ចព្រមព្រៀងប្រើប្រាស់ដីធ្លីជាមួយសហគមន៍មូលដ្ឋាន 2. ជួយបង្កើនល្បឿនដល់ការផ្តួចផ្តើមដែលកំពុងអនុវត្តន៍ដោយរាជរដ្ឋាភិបាល ក្នុងការទទួលស្គាល់សិទ្ធិរបស់សហគមន៍ព្រៃឈើ សហគមន៍តំបន់ការពារធម្មជាតិ និងសហគមន៍នេសាទ តាមរយៈការធ្វើឲ្យមានភាពសមញ្ញនូវដំណើរការអនុម័តដ៏ស្មុគស្មាញ និងវែងអន្លាយនាពេលបច្ចុប្បន្ន ។ 3. នៅទីកន្លែងដែលឥន្ធនៈមានប្រភពពីឈើ(អុស) មិនអាចអភិវឌ្ឍន៍ ឬ មិនអាចផ្គត់ផ្គង់ប្រកបដោយនិរន្តភាព ត្រូវណែនាំជម្រើសនានា ដែលអាចបន្ថយនូវការប្រើប្រាស់ថាមពលដែលមានប្រភពពីកាបូន។ 4. ផ្តល់សកម្មភាពមុខរបរទ្រទ្រង់ជីវភាពរស់នៅដែលអាចកាត់បន្ថយការបាត់បង់ និងរេចរឹលព្រៃឈើ មានដូចជា៖

		- ផ្តល់នូវសកម្មភាពផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម - បង្កើតគម្រោងទ្រទ្រង់ជីវភាពរស់នៅដោយផ្អែកលើអនុផលព្រៃឈើ - បង្កើតសកម្មភាពដែលអាចរកចំណូលដល់សហគមន៍មូលដ្ឋានដូចជាអេកូទេសចរណ៍
	ភ្លើងព្រៃ	ការសិក្សាបានបង្ហាញថាផលប៉ះពាល់ចម្បងនៃភ្លើងព្រៃនៅប្រទេសកម្ពុជា បានបំផ្លាញនូវប្រភេទព្រៃស្រោង ដែលងាយរងគ្រោះដោយសារភ្លើង ដែលធ្វើឲ្យផ្ទៃដីព្រៃស្រោង និងព្រៃពាក់កណ្តាលស្រោងដ៏ធំធេង ប្រែក្លាយទៅជាតំបន់ព្រៃល្បោះ។ ដំណើរការនេះ កំពុងវិវត្តន៍ទៅមុខនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងធ្វើឲ្យផ្ទៃដីព្រៃពាក់កណ្តាលស្រោងភាគច្រើនបំផុត បានប្រែក្លាយទៅជាតំបន់ព្រៃល្បោះ ធ្វើឲ្យបាត់បង់គុណភាពដី និងប្រែក្លាយដីទៅជាស្រទាប់រឹងដែលកាត់បន្ថយដីជាតិដី ជីវម៉ាស់ និងកាបូនស្តុកទាំងខាងលើ និងខាងក្រោមដី។ បច្ចុប្បន្ន បទបញ្ញត្តិ ដែលទាក់ទង នឹងភ្លើងព្រៃនៅប្រទេសកម្ពុជា មានគោលបំណងការពារកុំឲ្យភ្លើងឆេះព្រៃឈើ ទោះបីជានៅក្នុងច្បាប់ព្រៃឈើមានការអនុញ្ញាតឲ្យប្រើភ្លើងសម្រាប់ការថែទាំព្រៃឈើក៏ដោយ។ ជាមួយនិងការអភិវឌ្ឍយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ នឹងឈរលើទស្សនៈផ្សេងៗស្តីពីតួនាទីរបស់ភ្លើងព្រៃក្នុងការថែរក្សាកាបូនព្រៃឈើ ដែលទាមទារឲ្យមានការសិក្សាស្រាវជ្រាវបន្ថែមទៀត ដើម្បីធ្វើឲ្យគោលនយោបាយកាន់តែមានភាពសមស្រប។ នៅក្នុងពេលជាមួយគ្នានេះ យុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិគួរផ្តោតទៅលើ៖ 1. វិធានការណ៍ការពារភ្លើងឆេះព្រៃរួមមានការជម្រះយកចេញនូវឈើងាប់មួយចំនួន និងការកសាងផ្លូវភ្លើងសម្រាប់ការពារ ការរីករាលដាលនៃការដុតភ្លើង និងការឆេះព្រៃបណ្តាលមកពីកត្តាធម្មជាតិ 2. សិក្សាស្រាវជ្រាវបន្ថែមទៅលើឥទ្ធិពលនៃភ្លើងឆេះព្រៃដែលបណ្តាលមកពីកត្តាធម្មជាតិ និងមនុស្ស និងភាពញឹកញាប់នៃការ កើតឡើងភ្លើងព្រៃទៅលើដង់ស៊ីតេកាបូនព្រៃឈើ។
	ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ	តាមការពិនិត្យមើលទៅលើស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននៃផែនការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចជាតិបានបង្ហាញថា រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាកំពុងធ្វើផែនការអភិវឌ្ឍន៍ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធមួយចំនួន ដើម្បីលើកកម្ពស់កំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងដើម្បីបំពេញតម្រូវការថាមពលស្របតាមការរីកចំរើនផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច។ ជាងនេះទៅទៀត យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី៣ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍជាតិ(២០១៣-២០១៨) បានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ថា រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានប្តេជ្ញាចិត្តយ៉ាងខ្លាំងក្លាក្នុងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដោយធានាបាននិរន្តភាពបរិស្ថាន។ ដោយសារមូលហេតុនេះ យុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ គួររួមចំណែកបំពេញការងារដូចខាងក្រោម៖ 1. ផ្តល់ការគាំទ្រ (បច្ចេកទេស ហិរញ្ញវត្ថុ ច្បាប់) ដើម្បីពង្រឹងក្រសួងបរិស្ថាន និងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធនានា អនុវត្តន៍ឲ្យមាន ប្រសិទ្ធភាពនូវច្បាប់វាយតម្លៃផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន(EIA) 2. ផ្តល់ការគាំទ្រ (បច្ចេកទេស ហិរញ្ញវត្ថុ ច្បាប់) ដើម្បីពង្រឹងក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ក្នុងការអនុវត្តជំពូក ដែលមាននៅក្នុងច្បាប់ព្រៃឈើឆ្នាំ២០០២ ស្តីពីប្រតិបត្តិការរុករករ៉ែក្នុងតំបន់ព្រៃអចិន្ត្រៃយ៍របស់រដ្ឋ

		3. គាំទ្រឲ្យមានតម្លាភាព គណនេយ្យភាព និងធ្វើការពិគ្រោះយោបល់ឲ្យបានពេញលេញ និងមានប្រសិទ្ធភាព និងការចូលរួមពីអ្នកពាក់ព័ន្ធទាក់ទងនឹងគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនានាក្នុងតំបន់ព្រៃឈើ 4. លើកកម្ពស់ការទទួលបានព័ត៌មានជាសាធារណៈ និងការប្រកាសនានាដែលទាក់ទងនិងផែនការ អភិវឌ្ឍន៍ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងដំណើរការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន (EIA)

លទ្ធផលក្រុមបច្ចេកទេសអនុវត្តរេដបូកគម្រូ៖

បុព្វហេតុ (Drivers)		សំណើសកម្មភាព (Proposed Activities)
ដោយផ្ទាល់ (Direct)	Concessions សម្បទានដី	**១.ច្បាប់ និងការគ្រប់គ្រងសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច** តាំងពីឆ្នាំ២០១២មក រាជរដ្ឋាភិបាលបានផ្អាកការផ្តល់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចដល់ក្រុមហ៊ុន។ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខា ប្រមាញ់ និងនេសាទ និងក្រសួងបរិស្ថាន បាននិងកំពុងត្រួតពិនិត្យផ្ទៀងផ្ទាត់ទៅលើស្ថានភាពរបស់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច នឹងបានដកហូតសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចមួយចំនួនដោយសារការមិនគោរពច្បាប់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច។ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ បានស្នើសុំលុបចោលសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចចំនួន ៤១កន្លែង ដែលផ្ទៃដីសរុបចំនួន ៣៧៩.000 ហិកតា ខណៈដែលក្រសួងបរិស្ថានបានលុបចោលដូចគ្នាចំនួន ២៣ កន្លែង ដែលមានទំហំដីប្រមាណជាង ៩0000 ហិកតា។ ផ្អែកលើការសម្រេចចិត្ត របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ហិរញ្ញវត្ថុបានទទួលពីយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូក ជាតិ អាចត្រូវបានប្រើប្រាស់ ដើម្បីជួយរដ្ឋាភិបាលដូចខាងក្រោមៈ 6. ពន្យារពេលនៃការផ្អាកការផ្តល់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចរហូតដល់មានយុទ្ធសាស្ត្រប្រើប្រាស់ដីច្បាស់លាស់ 7. បន្តការ ត្រួតពិនិត្យ ពីស្ថានភាព និងវឌ្ឍនៈភាពរបស់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច 8. ត្រួតពិនិត្យនីតិវិធីនៃការផ្តល់ដីសម្បទានសង្គមកិច្ច ដែលប៉ះពាល់ដល់ការបាត់បង់ និងរេចរឹលព្រៃឈើ និងការពិគ្រោះយោបល់ជាមុនជាមួយសហគមន៍ 9. ពង្រឹងទម្រង់ការត្រួតពិនិត្យ វាយតម្លៃ និងដំណើរការផ្លូវច្បាប់ និងគ្រប់គ្រងសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច ដើម្បីសម្រេចបានទស្សនៈវិស័យរបស់រដ្ឋាភិបាលដែលធានាថា ការផ្តល់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចជាយន្តការដើម្បីធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនូវកំណែទម្រង់ដីធ្លី និងការអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ។ 10. កំណត់ និងបោះបង្គោលព្រំប្រទល់ដីសម្បទានអោយបានច្បាស់លាស់នៅទីវាល **២.ច្បាប់ និងការគ្រប់គ្រងនៃសម្បទានដីសង្គមកិច្ច** ដូចដែលបានបញ្ជាក់ក្នុងអនុក្រឹត្យលេខ១៩ សម្បទានដីសង្គមកិច្ចត្រូវបានផ្តល់សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍ជនបទ ប្រើប្រាស់ជាលក្ខណៈផលិតកម្មកសិកម្មខ្នាតតូច និងការពង្រីកភូមិ។ ការកាប់សម្អាតដើមឈើនៅលើដីសម្បទានសង្គមកិច្ចត្រូវបានប្រើប្រាស់នៅក្នុងសហគមន៍ និងមិនសម្រាប់ធ្វើពាណិជ្ជកម្ម។ ការសិក្សាកន្លងមកបានរកឃើញថា សម្បទានដីសង្គមកិច្ចដែលបានផ្តល់ជូន

		ក្រុមគ្រួសារកងទ័ព ជនអន្តោប្រវេសន៍ គ្រួសារគ្មានផ្ទះសម្បែង និងសកម្មភាពកាប់រានផ្សេងទៀត មានការជាប់ពាក់ពន្ធ័យ៉ាងសំខាន់នឹងការបាត់បង់ព្រៃឈើ។ ដូច្នេះយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូក ជាតិ គួរផ្តោតលើសកម្មភាពមួយចំនួនដូចជាៈ 6. បង្កើនប្រសិទ្ធភាពការអនុវត្ត និងការត្រួតពិនិត្យនៃអនុក្រឹត្យលេខ១៩ 7. រៀបចំ និងពង្រឹងការសម្របសម្រួលការរៀបចំផែនការប្រើប្រាស់ដីដែលបានផ្តល់ជាសម្បទានដីសង្គមកិច្ច 8. ត្រួតពិនិត្យនីតិវិធីនៃការផ្តល់ដីសម្បទានសង្គមកិច្ច ដែលមានតទ្ធិពលទៅលើការបាត់បង់ និងរេចរឹលព្រៃឈើ 9. គ្រប់គ្រងការតាំងទីលំនៅមិនស្របច្បាប់នៅក្នុងតំបន់ព្រៃ 10. ផ្តល់ការងារ និងមុខរបរផ្សេងៗ សម្រាប់អ្នកដែលរស់នៅក្នុងតំបន់សម្បទានសង្គមកិច្ច។ **៣.ការធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនូវកាបូនស្តុកព្រៃឈើ និងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើប្រកបដោយនិរន្តភាព** ចំពោះសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចដែលមិនមានសកម្មភាព ឬដីសម្បទានសង្គមកិច្ចមិនដំណើរការ ហិរញ្ញវត្ថុបានទទួលសម្រាប់យុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកថ្នាក់ជាតិ អាចជួយរាជរដ្ឋាភិបាល ជាពិសេសសជួយដល់ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងក្រសួងបរិស្ថានដើម្បីៈ 5. ស្តារព្រៃនៅតំបន់ដីរេចរឹល 6. ប្រែក្លាយដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចដែលបានដកហូត មកជាការគ្រប់គ្រងតាមបែបសហគមន៍មូលដ្ឋាន មានដូចជាសហគមន៍ព្រៃឈើ សហគមន៍តំបន់ការពារ សហគមន៍នេសាទ គម្រូគ្រប់គ្រងព្រៃឈើផ្សេងៗទៀត 7. ពង្រឹងគោលនយោបាយថ្នាក់ជាតិពាក់ពន្ធ័នឹងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើប្រកបដោយនិរន្តភាព ក៏ដូចជាការស្វែងរកមធ្យោបាយ បញ្ចូលការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើដោយសហគមន៍មូលដ្ឋាន ចូលទៅក្នុងគោលនយោបាយ ការវិនិយោគ និងផែនការថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ 8. បន្តអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្មនៅតំបន់រេចរឹលដែលដកហូតពីដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចដែលមានកាបូនតិចនិងប្រយោជន៍សាធារណៈ
	ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ កាប់ឈើខុសច្បាប់ ការកាប់រានទន្ទ្រានយកដីជាកម្មសិទ្ធិ	យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី៣(២០១៣-២០១៨) បានបញ្ជាក់យ៉ាងជាក់លាក់អំពីការអនុវត្តន៍ច្បាប់ស្តីពីព្រៃឈើ ដែលជាផ្នែកមួយយ៉ាងសំខាន់សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិប្រកបដោយនិរន្តភាពនៅកម្ពុជា។ យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណនេះរួមមានពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ នីតិវិធីប្រឆាំងនឹងបទល្មើស និងជនទាំងឡាយណាដែលកាប់ឈើខុសច្បាប់ និងការកាប់រានទន្ទ្រានយកដីជាកម្មសិទ្ធ។ នីតិវិធីទាំងនោះស្ថិតនៅក្រោម កម្មវិធីព្រៃឈើជាតិ NPASMP and SPFF។ យុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ នឹងចូលរួមចំណែកទៅលើការខិតខំប្រឹងប្រែងតាមរយៈសកម្មភាពមួយចំនួនដូចខាងក្រោមៈ 8. បង្កើនសមត្ថភាពផ្នែក (ហិរញ្ញវត្ថុ បច្ចេកទេស នយោបាយ និងរដ្ឋបាល) នៃស្ថាប័នអនុវត្តន៍ច្បាប់ព្រៃឈើ ច្បាប់តំបន់ការពារធម្មជាតិ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជលផលច្បាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ។ល។

		និងស្ថាប័នផ្សេងៗទៀត ជាពិសេស ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ក្រសួងបរិស្ថាន និងក្រសួងមហាផ្ទៃ 9. ផ្សព្វផ្សាយអំពីសិទ្ធិ និងការទទួលខុសត្រូវទាក់ទងដី និងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធ 10. ធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនូវការទទួលបានព័ត៌មានជាសាធារណៈដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធ និងការផ្សព្វផ្សាយទាក់ទងច្បាប់ព្រៃឈើ ច្បាប់តំបន់ការពារធម្មជាតិ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជលផល ច្បាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ។ល។ 11. បណ្តុះបណ្តាលអ្នកពាក់ព័ន្ធស្តីពីតួនាទីភារកិច្ច ដែលមានបញ្ជាក់ក្នុងក្រមព្រហ្មទណ្ឌថ្មី 12. ជម្រុញការចូលរួមពីអ្នកពាក់ពន្ធ័ ជាពិសេសអ្នកពាក់ពន្ធ័នៅមូលដ្ឋាន ក្នុងការរៀបចំប្រព័ន្ធបង្ក្រាប និងបង្ការឧក្រិដ្ឋកម្មព្រៃឈើ 13. បង្កើតយន្តការឆ្លើយតបឧក្រិដ្ឋកម្មព្រៃឈើនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់មូលដ្ឋាន ដើម្បីត្រួតពិនិត្យ បញ្ជាក់ និងដោះស្រាយរបាយការណ៍សកម្មភាពបទល្មើសព្រៃឈើ និងការកាប់រានដីព្រៃយកជាកម្មសិទ្ធិ
	កម្មវិធីទ្រទ្រង់ជីវភាពឲ្យមាននិរន្តរភាព សកម្មភាពប្រមូលអុស សកម្មភាពប្រើប្រាស់ដីខ្នាតតូចដែលគ្មាននិរន្តរភាព	យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី៣(២០១៣-២០១៨) បានបញ្ជាក់ច្បាស់អំពីសិទ្ធនៃការកាន់កាប់ដី ដែលជាយន្តការមួយដើម្បីសម្រេចបានការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិប្រកបដោយនិរន្តភាព។ កម្មវិធីព្រៃឈើជាតិបង្ហាញថាការកំណត់ព្រំតំបន់ព្រៃឈើ និងការពង្រីកតំបន់ជាសហគមន៍ ព្រៃឈើជាសកម្មភាពចម្បង។ សកម្មភាពការខិតខំប្រឹងប្រែងដើម្បីផ្តល់បណ្ណ័កម្មសិទ្ធដីធ្លីសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិចមានភាពយឺតយ៉ាវ។ ការសិក្សាបានបង្ហាញថាការប្រមូលអុសមិនមាននិរន្តភាព និងសកម្មភាពប្រើប្រាស់ដីទំហំតូច មិនមាននិរន្តភាព គឺជាកត្តាចម្បងដែលនាំឲ្យបាត់បង់ និងរេចរឹលព្រៃឈើនៅកម្ពុជា។ ដូចនេះ យុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកថជាតិអាចចូលរួមចំណែកដូចខាងក្រោមៈ 5. ការធ្វើឲ្យបានច្បាស់នូវសិទ្ធប្រើប្រាស់ដីធ្លី តាមរយៈការអភិវឌ្ឍន៍ និងការរក្សាកិច្ចព្រមព្រៀងប្រើប្រាស់ដីធ្លីជាមួយសហគមន៍មូលដ្ឋាន (ផែនការប្រើប្រាស់ដីឃុំ) 6. ជួយបង្កើនល្បឿនដល់ការផ្តួចផ្តើមដែលកំពុងអនុវត្តន៍ដោយរាជរដ្ឋាភិបាល ក្នុងការទទួលស្គាល់សិទ្ធិរបស់សហគមន៍ព្រៃឈើ សហគមន៍តំបន់ការពារធម្មជាតិ និងសហគមន៍នេសាទ តាមរយៈការធ្វើឲ្យមានភាពសមញ្ញនូវដំណើរការអនុម័តដ៏ស្មុគស្មាញ និងវែងអន្លាយនាពេលបច្ចុប្បន្ន ។ 7. នៅទីកន្លែងដែលឥន្ធនៈមានប្រភពពីឈើ(អុស) មិនអាចអភិវឌ្ឍន៍ ឬ មិនអាចផ្គត់ផ្គង់ប្រកបដោយនិរន្តភាព ត្រូវណែនាំជម្រើសនានា ដែលអាចបន្ថយនូវការប្រើប្រាស់ថាមពលដែលមានប្រភពពីកាបូន(ស្នើសុំសម្រួលឃ្លា និងពាក្យពេចន៍) 8. ផ្តល់មុខរបរទ្រទ្រង់ជីវភាពរស់នៅដែលអាចកាត់បន្ថយការបាត់បង់ និងរេចរឹលព្រៃឈើមានដូចជា៖ - ផ្តល់នូវសកម្មភាពផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម - លើកកំពស់ប្រពលវប្បកម្មកសិកម្មចំពោះកសិដ្ឋានគ្រប់ខ្នាត - បង្កើតគម្រោងទ្រទ្រង់ជីវភាពរស់នៅដោយផ្អែកលើអនុផលព្រៃឈើ

		- បង្កើតសកម្មភាព ដែលអាចរក ចំណូលដល់សហគមន៍មូលដ្ឋានដូចជាអេកូទេសចរណ៍
	ភ្លើង	ការសិក្សាបានបង្ហាញថា ផលប៉ះពាល់ចំបងនៃភ្លើងព្រៃនៅប្រទេសកម្ពុជា បានបំផ្លាញនូវ ប្រភេទព្រៃស្រោង ដែលងាយរងគ្រោះដោយសារភ្លើង ដែលធ្វើឲ្យផ្ទៃដីព្រៃស្រោង និងព្រៃពាក់កណ្តាលស្រោងដ៏ធំធេង ប្រែក្លាយទៅជាតំបន់ព្រៃល្បោះ។ ដំណើរការនេះ កំពុងវិវត្តន៍ទៅមុខនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងធ្វើឲ្យផ្ទៃដីព្រៃពាក់កណ្តាលស្រោងភាគច្រើនបំផុត បានប្រែក្លាយទៅជាតំបន់ព្រៃល្បោះ ធ្វើឲ្យបាត់បង់គុណភាពដី និងប្រែក្លាយដីទៅជាស្រទាប់រឹងដែលកាត់បន្ថយដីជាតិដី ជីវម៉ាស់ និងកាបូនស្តុកទាំងខាងលើ និងខាងក្រោមដី។ បច្ចុប្បន្ន បទបញ្ញត្តិ ដែលទាក់ទង នឹងភ្លើងព្រៃនៅប្រទេសកម្ពុជា មានគោលបំណងការពារកុំឲ្យភ្លើងឆេះព្រៃឈើ ទោះបីជានៅក្នុងច្បាប់ព្រៃឈើមានការអនុញ្ញាតឲ្យប្រើភ្លើងសម្រាប់ការថែទាំព្រៃឈើក៏ដោយ។ ជាមួយនិងការអភិវឌ្ឍយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ នឹងឈរលើទស្សនៈផ្សេងៗសស្តីពីតួនាទីរបស់ភ្លើងព្រៃ ក្នុងការថែរក្សាកាបូនព្រៃឈើ ដែលទាមទារឲ្យមានការសិក្សាស្រាវជ្រាវបន្ថែមទៀត ដើម្បីធ្វើឲ្យគោលនយោបាយកាន់តែមានភាពសមស្រប។ នៅក្នុងពេលជាមួយគ្នានេះ យុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិគួរផ្តោតទៅលើ៖ 3. វិធានការណ៍ការពារភ្លើងឆេះព្រៃរួមមាន ការជម្រះយកចេញនូវឈើងាប់មួយចំនួន និងការកសាងផ្លូវភ្លើងសម្រាប់ការពារ ការរីករាលដាលនៃការដុតភ្លើង និងការឆេះព្រៃបណ្តាលមកពីកត្តាធម្មជាតិ 4. សិក្សាស្រាវជ្រាវបន្ថែមទៅលើឥទ្ធិពលនៃភ្លើងឆេះព្រៃដែលបណ្តាលមកពីកត្តាធម្មជាតិ និងមនុស្ស និងភាពញឹកញាប់នៃការ កើតឡើងភ្លើងព្រៃទៅលើដង់ស៊ីតេកាបូនព្រៃឈើ។
	ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ	តាមការពិនិត្យមើលទៅលើស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននៃផែនការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចជាតិបានបង្ហាញថា រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាកំពុងធ្វើផែនការអភិវឌ្ឍន៍ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធមួយចំនួន ដើម្បីលើកកម្ពស់កំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងដើម្បីបំពេញតម្រូវការថាមពលស្របតាមការរីកចំរើនផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច។ ជាងនេះទៅទៀត យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណតំណាក់កាលទី៣ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍជាតិ(២០១៣-២០១៨) បានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ថា រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានប្តេជ្ញាចិត្តយ៉ាងខ្លាំងក្លាក្នុងការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចដោយធានាបាននិរន្តភាពបរិស្ថាន។ ដោយសារមូលហេតុនេះ យុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ គួររួមចំណែកបំពេញការងារដូចខាងក្រោម៖ 5. ផ្តល់ការគាំទ្រ (បច្ចេកទេស ហិរញ្ញវត្ថុ ច្បាប់) ដើម្បីពង្រឹងក្រសួងបរិស្ថាន និងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធនានា អនុវត្តន៍ឲ្យមាន ប្រសិទ្ធភាពនូវច្បាប់វាយតម្លៃផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន(EIA) 6. ផ្តល់ការគាំទ្រ (បច្ចេកទេស ហិរញ្ញវត្ថុ ច្បាប់) ដើម្បីពង្រឹងក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងក្រសួងពាក់ព័ន្ធ ក្នុងការអនុវត្តជំពូក ដែលមាននៅក្នុងច្បាប់ព្រៃឈើឆ្នាំ ២០០២ ស្តីពីប្រតិបត្តិការរុករករ៉ែក្នុងតំបន់ព្រៃអចិន្ត្រៃយ៍របស់រដ្ឋ 7. គាំទ្រឲ្យមានតម្លាភាព គណនេយ្យភាព និងធ្វើការពិគ្រោះយោបល់ឲ្យបានពេញលេញ និងមានប្រសទ្ធភាព និងការចូលរួមពីអ្នកពាក់ព័ន្ធទាក់ទងនឹងគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនានាក្នុងតំបន់ព្រៃឈើ

		8. លើកកម្ពស់ការទទួលបានព័ត៌មានជាសាធារណៈ និងការប្រកាសនានាដែលទាក់ទង និងផែនការ អភិវឌ្ឍន៍ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងដំណើរការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន (EIA)

លទ្ធផលក្រុមបច្ចេកទេស MRV/FREL

ការបំលែងដីព្រៃធម្មជាតិទៅជាដីមិនមែនព្រៃ *(ទ្រង់ទ្រាយធំ)*	Economic Land Concession • បន្តការផ្អាកផ្តល់ដី ELC • ពង្រឹងយន្តការ EIA • ត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តផែនការមេ និងរឹតបន្តឹងកិច្ចសន្យា • ត្រួតពិនិត្យការដេកហូតឈើ Social Land Concession • អនុវត្តន៍យន្តការ EIA • ត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃ ដី SLC មានស្រាប់ • ពង្រឹងការអនុវត្តផែនការប្រើប្រាស់ដី ថ្នាក់ខេត្ត (PLUP) • ពង្រឹងបច្ចេកវិទ្យាត្រួតពិនិត្យ និងតាមដានការប្រែប្រួលការប្រើប្រាស់ដីព្រៃ
រុករានដីព្រៃខុសច្បាប់ (ចំណាកស្រុក)	• ពង្រឹងយន្តការតុលាការ • ពង្រឹងគណៈកម្មការ/អនុគណៈកម្មការដោះស្រាយ ទប់ស្កាត់ និងលុបបំបាត់ការកាប់រានដីព្រៃឈើយកធ្វើជាកម្មសិទ្ធិ • ផ្សព្វផ្សាយ/អប់រំកុំអោយកាប់ដីព្រៃខុសច្បាប់ • ពង្រឹងការអនុវត្តផែនការប្រើប្រាស់ដី ថ្នាក់ឃុំ(CLUP) • បង្កើនយន្តការដោះស្រាយបញ្ហាកង្វះខាតដី
តម្រូវការប្រើប្រាស់ឈើក្នុងស្រុក	• សិក្សាអំពីបរិមាណប្រើប្រាស់ឈើក្នុងស្រុក(ថ្នាក់ក្រោមជាតិ) • បង្កើតចំការឈើសម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ការប្រើប្រាស់ក្នុងស្រុក • លើកទឹកចិត្តកែច្នៃឈើ ប្រើប្រាស់អោយអស់លទ្ធភាព • សិក្សាប្រសិទ្ធភាពសេដ្ឋកិច្ចប្រភេទឈើនីមួយៗ • ពង្រឹងយន្តការចុះបញ្ជី (ចំការឈើដាំ ដេប៉ូកែច្នៃឈើ សិប្បកម្មកែច្នៃ) • សិក្សាអំពីប្រភពឈើផ្គត់ផ្គង់ក្នុងស្រុក
តម្រូវការប្រើប្រាស់ឈើថាមពល	• សិក្សាបរិមាណធ្យូងប្រើប្រាស់ប្រចាំឆ្នាំ (ថ្នាក់ក្រោមជាតិ) • បង្កើតជម្រើសកែច្នៃធ្យូង (Non Wood Energy) • សិក្សាប្រភេទឈើថាមពល • ជម្រុញយន្តការបង់ថ្លៃសេវាកម្មបរិស្ថាន (Non Wood Energy) • ជម្រុញការចូលរួមរបស់សហគមន៍

• ពង្រឹកយន្តការគ្រប់គ្រងដែលមានស្រាប់៖ ➢ តំបន់ព្រៃការពារ ➢ សហគមន៍ព្រៃឈើ ➢ សហគមន៍នេសាទ ➢ សហគមន៍តំបន់ការពារ • បង្កើតយន្តការបង្កើនជីវភាពសហគមន៍៖ ➢ កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍សហគមន៍ ➢ អភិវឌ្ឍន៍អនុផលព្រៃឈើ ➢ អភិវឌ្ឍន៍កសិកម្ម

លទ្ធផលក្រុមបច្ចេកទេសប្រព័ន្ធជានាសុវត្ថិភាព៖

សម្បទានដី	• បន្តការផ្អាកការផ្តល់សម្បទានសេដ្ឋកិច្ច • បន្តការត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តកិច្ចសន្យារបស់សម្បទានសេដ្ឋកិច្ច • ការត្រួតពិនិត្យនីតិវិធី និងវាយតម្លៃ • ពង្រឹងការអនុវត្តអនុក្រឹត្យ ១៤៦ ស្តីពីការផ្តល់ដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច • អនុវត្តន៍នីតិវិធីផ្តល់សម្បទានសេដ្ឋកិច្ច
ដីសម្បទានសង្គមកិច្ច	• បង្កើនប្រសិទ្ធភាពការអនុវត្តនិងការត្រួតពិនិត្យ អនុក្រឹត្យ • ធ្វើផែនការប្រើប្រាស់ដីធ្លីថ្នាក់ខេត្ត • បង្កើនការចុះបញ្ជីរដ្ឋ • លុបបំបាត់អ្នកតាំងទីលំនៅខុសច្បាប់ • បង្កើតការងារ និងមុខរបរផ្សេងៗ សម្រាប់សហគមន៍មូលដ្ឋាន
ការធ្វើអោយប្រសើរឡើងនូវកាបូនព្រៃឈើ និងគ្រប់គ្រងព្រៃឈើប្រកបដោយនិរន្តភាព	• ស្តារព្រៃនៅតំបន់ដីព្រៃរេចរឹល • ប្រែក្លាយដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចដែលបានដកហូត មកជាដីសាធារណៈរបស់រដ្ឋ តាមរយៈការធ្វើអនុប្រយោគ • ពង្រឹងគោលនយោថ្នាក់ជាតិពាក់ព័ន្ធ និងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើប្រកបដោយនិរន្តភាព ក៏ដូចជាការស្វែងរកមធ្យោបាយបញ្ចូលការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើដោយសហគមន៍មូលដ្ឋាន ចូលទៅក្នុងគោលនយោបាយ ការវិនិយោគ និងផែនការថ្នាក់ជាតិ

<u>**(ឧបសម្ព័ន្ធ ။)**</u>

ប្រធានបទ: ក្រុមពិភាក្សា ស្តីពី សារៈប្រយោជន៍ និងហានីភ័យដែលអាចកើតមានពីការអនុវត្តសកម្មភាព/គោលនយោបាយ និងវិធាននៅក្នុងការដោះស្រាយបុព្វហេតុដែលបណ្តាលអោយមានការបាត់បង់ និងថយចុះនៃព្រៃឈើដែលបានស្នើឡើង

លទ្ធផលក្រុមការងារបច្ចេកទេសចែករំលែកផលប្រយោជន៍៖

១.ពន្យារពេលនៃការផ្អាកការផ្តល់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចរហូតដល់មានយុទ្ធសាស្រ្តប្រើប្រាស់ដីច្បាស់លាស់	
• កាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័ន CO_2 និងបង្កើនកាបូនស្តុក • កាត់បន្ថយការបាត់បង់ព្រៃឈើ • កាត់បន្ថយទំនាស់ការប្រើប្រាស់ដី	• ប៉ះពាល់ដល់ការវិនិយោគលើវិស័យកសិកម្ម និងកសិឧស្សាហកម្ម
២. ត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តផែនការមេ និងរឹតបន្តឹងកិច្ចសន្យាសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច	
• កាត់បន្ថយការបាត់បង់ព្រៃឈើ • បង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្ត ELC	N/A
៣. កំណត់ និងបោះបង្គោលព្រំប្រទល់ដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចអោយបានច្បាស់លាស់នៅទីវាល	
• ងាយស្រួលដល់ការគ្រប់គ្រង និងកាត់បន្ថយទំនាស់ • ទប់ស្កាត់ការបាត់បង់ព្រៃឈើ	• ទំនាស់លើកម្មសិទ្ធដីធ្លី ? ចំណាយថវិកា
៤. បង្កើនប្រសិទ្ធភាពការអនុវត្ត និងការត្រួតពិនិត្យនៃអនុក្រឹត្យលេខ១៩ (សម្បទានដីសង្គមកិច្ច)	
• កាត់បន្ថយការរានដីព្រៃ • មានកម្មសិទ្ធដីធ្លីស្របច្បាប់	N/A
៥. ពង្រឹងការអនុវត្តផែនការប្រើប្រាស់ដី ថ្នាក់ខេត្ត (PLUP)	
• បង្កើនសុវត្ថិភាពដីធ្លី • កាត់បន្ថយការបាត់បង់ព្រៃឈើ	N/A
៦. ពង្រឹងបច្ចេកវិទ្យាត្រួតពិនិត្យ និងតាមដានការប្រែប្រួលការប្រើប្រាស់ដីព្រៃ	
• ដឹងអំពីការវិវត្តន៍នៃការបាត់បង់ព្រៃនិងការកើនឡើងនៃព្រៃឈើ • ងាយស្រួលតាមដាន គ្រប់គ្រងនិងទប់ស្កាត់ការបាត់បង់ព្រៃឈើ	• ការចំណាយថវិកាជាតិ
៧. ស្តារព្រៃនៅតំបន់ដីរេចរឹល	
• រក្សា និងបង្កើនប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ជីវចម្រុះ និងគម្របព្រៃឈើ • ចូលរួមការកាត់បន្ថយបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ • បង្កើនផលប្រយោជន៍ដល់សហគមន៍ • បង្កើនការបូនស្តុក • ទប់ស្កាត់ការហូរច្រោះ និងការពារខ្យល់ព្យុះ	• ចំណាយថវិកា
៨. ប្រែក្លាយដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចដែលបានដកហូត មកជាការគ្រប់គ្រងតាមបែបសហគមន៍មូលដ្ឋាន មានដូចជាសហគមន៍ព្រៃឈើ សហគមន៍តំបន់ការពារធម្មជាតិ រឺ សហគមន៍នេសាទ	
• រក្សា និងបង្កើនប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ជីវចម្រុះ និងគម្របព្រៃឈើ • ចូលរួមការកាត់បន្ថយបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ • បង្កើនផលប្រយោជន៍ដល់សហគមន៍ • បង្កើនការបូនស្តុក • ទប់ស្កាត់ការហូរច្រោះ និងការពារខ្យល់ព្យុះ • បង្កើនការចូលរួមពីសហគមន៍មូលដ្ឋានក្នុងការ	N/A

គ្រប់គ្រងព្រៃឈើ	
៩. ប្រែក្លាយដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចដែលបានដកហូត មកជាតំបន់ការពារធម្មជាតិរឺព្រៃការពារ	
• រក្សា និងបង្កើនប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ជីវចម្រុះ និងគម្របព្រៃឈើ • ចូលរួមការកាត់បន្ថយបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ • បង្កើនផលប្រយោជន៍ដល់សហគមន៍ • បង្កើនការបូនស្តុក • ទប់ស្កាត់ការហូរច្រោះ និងការពារខ្យល់ព្យុះ	N/A
១០. ពង្រឹង**ការអនុវត្ត**គោលនយោបាយថ្នាក់ជាតិពាក់ពន្ធ័នឹងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើប្រកបដោយនិរន្តភាព ក៏ដូចជាការស្វែងរកមធ្យោបាយ បញ្ចូលការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើដោយសហគមន៍មូលដ្ឋាន ចូលទៅក្នុងគោលនយោបាយ ការវិនិយោគ **និង ផែនការថ្នាក់ជាតិ** និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ	
១១. ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ទាក់ទងការកាប់ឈើខុសច្បាប់	
• រក្សា និងបង្កើនប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ជីវចម្រុះ និងគម្របព្រៃឈើ • ចូលរួមការកាត់បន្ថយបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ • បង្កើនផលប្រយោជន៍ដល់សហគមន៍ • បង្កើនការបូនស្តុក • ទប់ស្កាត់ការហូរច្រោះ និងការពារខ្យល់ព្យុះ	N/A
១២. ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ទាក់ទងការកាប់ទន្ទ្រានយកដីព្រៃជាកម្មសិទ្ធិ	
• រក្សា និងបង្កើនប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ី ជីវចម្រុះ និងគម្របព្រៃឈើ • ចូលរួមការកាត់បន្ថយបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ • បង្កើនផលប្រយោជន៍ដល់សហគមន៍ • បង្កើនការបូនស្តុក • កាត់បន្ថយទំនាស់	N/A
១៣. បង្កើតចំការឈើដាំសម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ការប្រើប្រាស់ក្នុងស្រុក	
• កាត់បន្ថយសម្ពាធនៃការប្រើប្រាស់ព្រៃធម្មជាតិ • បង្កើនគម្របព្រៃឈើ • ធ្វើឲ្យបរិស្ថានមានភាពប្រសើរឡើង • កាត់បន្ថយចំណាយ និងបង្កើនចំណូល	N/A
១៤. បង្កើតជម្រើសផ្សេងៗក្នុងការកាត់បន្ថយសម្ពាធលើការប្រើប្រាស់អុសនិង ធ្យូង	
• កាត់បន្ថយការរេចរឹលព្រៃឈើ	N/A

លទ្ធផលក្រុមការងារបច្ចេកទេសប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពរេដបូក៖

សកម្មភាពរេដបូក	សារៈប្រយោជន៍	ហានិភ័យ

១. ពន្យារពេលនៃការផ្អាកការផ្តល់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចរហូតដល់មានយុទ្ធសាស្រ្តប្រើប្រាស់ដីច្បាស់លាស់	• មិនប៉ះពាល់ដល់គម្របព្រៃឈើ ព្រៃលិចទឹក កោងកាង • មិនប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងសង្គម	• បាត់បង់ចំណូលរដ្ឋ • បាត់បង់ដីដោយការកាប់ ទន្រ្ទានយកខុសច្បាប់
២. ត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តផែនការមេ និងរឹតបន្តឹងកិច្ចសន្យាសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច	• ក្រុមហ៊ុនអនុវត្តន៍ទៅតាមផែនការមេ និងកិច្ចសន្យា • កាត់បន្ថយបទល្មើស • បង្កើនប្រសិទ្ធភាពការអនុវត្ត	• ចំនួនក្រុមហ៊ុនអាចថយចុះ
៣. កំណត់ និងបោះបង្គោលព្រំប្រទល់ដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចអោយបានច្បាស់លាស់នៅទីវាល	• កាត់បន្ថយទំនាស់ដីធ្លី	
៤. បង្កើនប្រសិទ្ធភាពការអនុវត្ត និងការត្រួតពិនិត្យនៃអនុក្រឹត្យលេខ១៩ (សម្បទានដីសង្គមកិច្ច)	• អនុវត្តចំទិសដៅ(កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ) • កាត់បន្ថយការបាត់បង់ព្រៃ	
៥. ~~ពង្រឹងការអនុវត្ត~~បង្កើតផែនការប្រើប្រាស់ដី ថ្នាក់ខេត្ត (PLUP) (ទូទាំងខេត្ត)	• កាត់បន្ថយទំនាស់ដីធ្លី • បង្កើនចំណូលពីការបង់ពន្ធ • ស្គាល់ពីប្រភេទដីច្បាស់លាស់ងាយស្រួលក្នុងការអភិវឌ្ឍ	• ពិបាកក្នុងការផ្លាស់ប្តូរប្រភេទដី
៦. ពង្រឹងបច្ចេកវិទ្យាត្រួតពិនិត្យ និងតាមដានការប្រែប្រួលការប្រើប្រាស់ដីព្រៃ	• កាត់បន្ថយបទល្មើសនិងការបាត់បង់ដីព្រៃឈើ	• ចំណាយថវិកាច្រើន
៧. ស្តារព្រៃនៅតំបន់ដីរេចរឹល	• បង្កើនគម្របព្រៃឈើ និងជីវៈចម្រុះ • កាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ • កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ	• ចំណាយថិកាច្រើន
៨. ប្រែក្លាយដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចដែលបានដកហូត មកជាការគ្រប់គ្រងតាមបែបសហគមន៍មូលដ្ឋានដូចជាសហគមន៍ព្រៃឈើ សហគមន៍តំបន់ការពារធម្មជាតិ រឺ សហគមន៍នេសាទ	កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ផ្តល់ឱកាសការងារដល់សហគមន៍ បង្កើនគម្របព្រៃឈើ	• សមត្ថភាព និងថវិកា នៅមានកម្រិត • លំបាកក្នុងការទប់ស្កាត់បទល្មើសផ្សេងៗ •
៩. ប្រែក្លាយដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចដែលបានដកហូត មកជា តំបន់ការពារ រឺ ព្រៃការពារ	• បង្កើនគម្របព្រៃឈើនិងជីវៈចម្រុះ • ចំណូលជាតិ (ទេសចរធម្មជាតិ) • ជួយកាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ • បង្កើនកាបូនស្តុក	• បាត់ចំណូលថវិកាជាតិ (ពន្ធពីក្រុមហ៊ុនវិនិយោគ)

១០. ពង្រឹងគោលនយោបាយថ្នាក់ជាតិពាក់ពន្ធ័នឹងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើប្រកបដោយនិរន្តភាព ក៏ដូចជាការស្វែងរកមធ្យោបាយ បញ្ចូលការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើដោយសហគមន៍មូលដ្ឋាន ចូលទៅក្នុងគោលនយោបាយ ការវិនិយោគ និងផែនការថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ	• ថ្នាក់ក្រោមជាតិមានថវិកាក្នុងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ ព្រៃលិចទឹក ព្រៃកោងកាង ដោយមានការចូលរួម • បង្កើនសមត្ថភាពក្នុងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើដោយសហគមន៍ • មានគោលនយោបាយគ្រប់គ្រងព្រៃឈើដោយសហគមន៍	• ចំណាយថវិកាច្រើន
១១. ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ទាក់ទងការកាប់ឈើខុសច្បាប់	• កាត់បន្ថយបទល្មើស • បង្កើនគម្របព្រៃ • ពង្កើនចំណូល	• ឈើឡើងថ្លៃ • ខ្វះឈើថាមពលប្រើប្រាស់
១២. ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ទាក់ទងការកាប់ទន្ទ្រានយកដីព្រៃជាកម្មសិទ្ធ	• ថែរក្សាបានគម្របព្រៃ • កាត់បន្ថយបទល្មើស • កាត់បន្ថយការតាំងទីលំនៅខុសច្បាប់	• បង្កើនចំណាយ
១៣. បង្កើតចំការឈើសម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ការប្រើប្រាស់ក្នុងស្រុក	• កាត់បន្ថយការកាប់ឈើធម្មជាតិ • បង្កើនគម្របព្រៃ	• ចំណាយថវិកា • ទីតាំងដីសម្រាប់ដាំ • អាចប៉ះពាល់ដល់ព្រៃធម្មជាតិ
១៤. បង្កើតជម្រើសផ្សេងៗក្នុងការកាត់បន្ថយសំពាធលើការប្រើប្រាស់អុសនិងធ្យូង	• កាត់បន្ថយការកាប់ឈើធម្មជាតិ • បង្កើនគម្របព្រៃ	• ប្រជាជនអាចមិនទទួលយក

លទ្ធផលក្រុមការងារបច្ចេកទេសអនុវត្តវេជបូកគំរូ៖

<table>
<tr><td colspan="2">១. ពន្យារពេលនៃការផ្អាកការផ្តល់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចរហូតដល់មានយុទ្ធសាស្ត្រប្រើប្រាស់ដីច្បាស់លាស់</td></tr>
<tr><td colspan="2">២. ត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តផែនការមេ និងរឹតបន្តឹងកិច្ចសន្យាសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច</td></tr>
<tr><td colspan="2">៣. កំណត់ និងបោះបង្គោលព្រំប្រទល់ដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចអោយបានច្បាស់លាស់នៅទីវាល</td></tr>
<tr><td colspan="2">៤. បង្កើនប្រសិទ្ធភាពការអនុវត្ត និងការត្រួតពិនិត្យនៃអនុក្រឹត្យលេខ១៩ (សម្បទានដីសង្គមកិច្ច)</td></tr>
<tr><td colspan="2">៥. ពង្រឹងការអនុវត្តផែនការប្រើប្រាស់ដី ថ្នាក់ខេត្ត (PLUP)</td></tr>
<tr><td colspan="2">៦. ពង្រឹងបច្ចេកវិទ្យាត្រួតពិនិត្យ និងតាមដានការប្រែប្រួលការប្រើប្រាស់ដីព្រៃ</td></tr>
<tr><td colspan="2">៧. ស្តារព្រៃនៅតំបន់ដីរេចរឹល</td></tr>
<tr><td colspan="2">៨. ប្រែក្លាយដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចដែលបានដកហូត មកជាការគ្រប់គ្រងតាមបែបសហគមន៍មូលដ្ឋាន មានដូចជាសហគមន៍ព្រៃឈើ សហគមន៍តំបន់ការពារធម្មជាតិ រឺ សហគមន៍នេសាទ</td></tr>
<tr><td>• បង្កើនការចូលរួមរបស់សហគមន៍ក្នុងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ</td><td>• អាចបង្កអោយមានជំលោះក្នុងសហគមន៍
• អាចមានការចាប់ទន្ទ្រានយកដីកម្មសិទ្ធខុសច្បាប់</td></tr>
</table>

• មានសិទ្ធកាន់កាប់ គ្រប់គ្រង និងបង្កើនចំណូល	• មានជនឆ្លៀតឱកាស
៩. ប្រែក្លាយដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចដែលបានដកហូត មកជា តំបន់ការពារធម្មជាតិ រឺ ព្រៃការពារ	
• បង្កើនធនធានព្រៃឈើឡើងវិញ	• អាចមានការចាប់ទន្ទ្រានយកដីកម្មសិទ្ធខុសច្បាប់ • បាត់បង់ចំណូលថវិកាជាតិ ចំណាយថវិកាជាតិសម្រាប់ការស្តារព្រៃឡើងវិញ
១០. ពង្រឹងគោលនយោបាយថ្នាក់ជាតិពាក់ពន្ធ័នឹងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើប្រកបដោយនិរន្តភាព ក៏ដូចជាការស្វែងរកមធ្យោបាយ បញ្ចូលការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើដោយសហគមន៍មូលដ្ឋាន ចូលទៅក្នុងគោលនយោបាយ ការវិនិយោគ និងផែនការថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ	
• ធានាសុវត្ថិភាព និងសិទ្ធិប្រើប្រាស់សហគមន៍ដែលរស់ពឹងអាស្រ័យលើព្រៃឈើ • បង្កើនតម្លាភាព • លើកកម្ពស់ការទទួលស្គាល់សិទ្ធរបស់សហគមន៍ក្នុងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ • លទ្ធភាពទទួលបានការគាំទ្រទាំងមធ្យោបាយ និងថវិកាសម្រាប់ការការពារធនធានធម្មជាតិ	• អាចបង្កអោយមានជំលោះក្នុងសហគមន៍ តម្រូវការថវិកាជាតិមានការកើនឡើង
១១. ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ទាក់ទងការកាប់ឈើខុសច្បាប់	
• ធានានិរន្តភាព និងការការពារជីវចម្រុះ • បង្កើនចំណូលថវិកាជាតិ កើនឡើងអនុផលព្រៃឈើ និងជីវភាពសហគមន៍ប្រសើរឡើង	• បាត់បង់មុខរបរ និងប្រាក់ចំណូល • ធ្វើអោយមានចំណាកស្រុក • បង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់មន្ត្រីអនុវត្តន៍ច្បាប់
១២. ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ទាក់ទងការកាប់ទន្ទ្រានយកដីព្រៃជាកម្មសិទ្ធ	
• បង្កើនការយល់ដឹងពីច្បាប់ • ធានាបាននូវការចូលរួមការពារព្រៃឈើ • ដោះស្រាយជម្លោះក្នុងតំបន់ដីព្រៃ	• អាចមានទំនាស់ជាមួយនឹងទំនៀមទំលាប់ប្រពៃណី • អាចបង្កអោយមានជម្លោះ ដោយសារប្រជាពលរដ្ឋមិនបានយល់ ឬ មិនទទួល ស្គាល់ពីការអនុវត្តច្បាប់ • បង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់មន្ត្រីអនុវត្តន៍ច្បាប់
១៣. បង្កើតចំការឈើសម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ការប្រើប្រាស់ក្នុងស្រុក	
• ផ្តល់ចំណូលបន្ថែម • កាត់បន្ថយសម្ពាធលើព្រៃឈើ • បង្កើនគម្របព្រៃឈើ បង្កើនចំណេះដឹងពីសារៈប្រយោជន៍ព្រៃឈើ	• តម្រូវការរយៈពេលវែង • អាចមិនឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការទីផ្សារ • អាចបង្កអោយមានការកាប់ឆ្ការដីព្រៃធម្មជាតិដើម្បីបង្កើតចំការដាំឈើ • គ្មានទីផ្សារច្បាស់លាស់
១៤. បង្កើតជម្រើសផ្សេងៗក្នុងការកាត់បន្ថយសម្ពាធលើការប្រើប្រាស់អុសនិង ធ្យូង	

• ចំណេញពេលវេលា និងថវិកា • បង្កើនកម្រិតជីវភាពរស់នៅ • កាត់បន្ថយគ្រោះថ្នាក់ផ្សេងៗដែលអាចកើតមានឡើងដោយថាហេតុ	• ចំណេះដឹង និងសមត្ថភាពរួមទាំងធនធានហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ទទួលបាននូវបច្ចេកវិទ្យា • បាត់មុខរបរលក់អុស ធ្យូង

លទ្ធផលក្រុមការងារបច្ចេកទេស MRV/FREL៖

១. ពន្យារពេលនៃការផ្អាកការផ្តល់សម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចរហូតដល់មានយុទ្ធសាស្រ្តប្រើប្រាស់ដីច្បាស់លាស់	
• កាត់បន្ថយការបាត់បង់ព្រៃឈើ • បង្កើនជម្រកសត្វព្រៃ និងជីវចម្រុះ • ចូលរួមចំណែកវិស័យទេសចរណ៍ • កាត់បន្ថយការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ការហូរច្រោះ និងជម្លោះដីធ្លី • រក្សាសក្តានុពលកក្នុងការប្រមូលអនុផល បង្កើនប្រាក់ចំណូលសហគមន៍	• ខ្វះការផ្គត់ផ្គង់ឈើក្នុងស្រុកបណ្តាលអោយមានកាប់ឈើខុសច្បាប់ក្នុងតំបន់ការពារ • កាត់បន្ថយមុខរបររបស់ប្រជាពលរដ្ឋមូលដ្ឋាន • បាត់បង់ចំណូលរដ្ឋ
2. ត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តផែនការមេ និងរឹតបន្តឹងកិច្ចសន្យាសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច	
• ចូលរួមចំណែកធ្វើអោយប្រសើរឡើងនូវអភិបាលកិច្ចគ្រប់គ្រងព្រៃឈើ • ទាក់ទាញ និងជម្រុញការវិនិយោគ • ជួយជម្រុញដល់ការអនុវត្តផែនការមេអោយកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព • បង្កើនចំណូលរដ្ឋ	• គ្មាន
៣. កំណត់ និងបោះបង្គោលព្រំប្រទល់ដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចអោយបានច្បាស់លាស់នៅទីវាល	
• ទប់ស្កាត់ការកាប់រានព្រៃឈើខុសច្បាប់ • មានព្រំប្រទល់ដែនព្រៃច្បាស់លាស់	• ជម្លោះដីធ្លី រវាងម្ចាស់ដីសម្បទាន និងប្រជាពលរដ្ឋ
៤. បង្កើនប្រសិទ្ធភាពគ្រប់គ្រង និងការត្រួតពិនិត្យនៃអនុក្រឹត្យលេខ១៩ (សម្បទានដីសង្គមកិច្ច)	
• ទប់ស្កាត់ការកាប់រានព្រៃឈើខុសច្បាប់(ដោយជុំៗ) ដើម្បីសង់លំនៅដ្ឋាន	• បាត់បង់ជីវចម្រុះ និងព្រៃឈើ (មិនអនុវត្ត EIA)
៥. ពង្រឹងការអនុវត្តផែនការប្រើប្រាស់ដី ថ្នាក់ខេត្ត (PLUP)	
• មានកម្មសិទ្ធប្រើប្រាស់ដីធ្លីច្បាស់លាស់	• អាចកើតមានជម្លោះនៅពេលរៀបចំផែនការ
៦. ស្តារព្រៃនៅតំបន់ដីរេចរឹល	
• បង្កើនគម្របព្រៃឈើ និងជម្រកសត្វ	• នាំប្រភេទឈើក្រៅស្រុកចូល
៨. ប្រែក្លាយដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ចដែលបានដកហូត មកជាការគ្រប់គ្រងតាមបែបសហគមន៍មូលដ្ឋាន មានដូចជាសហគមន៍ព្រៃឈើ សហគមន៍តំបន់ការពារធម្មជាតិ រឺ សហគមន៍នេសាទ	

<table>
<tr><td>• បង្កើនការប្រមូលអនុផល និងជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ
• មានលទ្ធភាពស្តារព្រៃឈើឡើងវិញ
• បង្កើនការផ្គត់ផ្គង់ឈើប្រើប្រាស់ក្នុងស្រុក(តាមរយៈការដកហូតតាមបច្ចេកទេស)</td><td>• ផ្ទៃដីដែលដកហូតមានទំហំធំ សហគមន៍មិនអាចគ្រប់គ្រងបានល្អ</td></tr>
<tr><td colspan="2">១០. ពង្រឹងគោលនយោបាយថ្នាក់ជាតិពាក់ពន្ធ័នឹងការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើប្រកបដោយនិរន្តភាព ក៏ដូចជាការស្វែងរកមធ្យោបាយ បញ្ចូលការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើដោយសហគមន៍មូលដ្ឋាន ចូលទៅក្នុងគោលនយោបាយ ការវិនិយោគ និងផែនការថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ</td></tr>
<tr><td></td><td>-គ្មាន</td></tr>
<tr><td colspan="2">១១. ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ទាក់ទងការកាប់ឈើខុសច្បាប់
១២. ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ទាក់ទងការកាប់ទន្ទ្រានយកដីព្រៃជាកម្មសិទ្ធ</td></tr>
<tr><td>• កាត់បន្ថយការបាតបង់ព្រៃឈើ និងបង្កើនជីវចម្រុះ
• ផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់បរិស្ថាន
• បង្កើនប្រាក់ចំណូល តាមរយៈការប្រើប្រាស់ព្រៃឈើប្រកបដោយនិរន្តភាព</td><td>• វិវាទអាចកើមាន នៅពេលអនុវត្តន៍ច្បាប់
• អ្នកមានបុណ្យស័ក្តិ និងអំណាររួចផុតពីការជាប់ទោស រឺ មិនត្រូវគោរពច្បាប់</td></tr>
<tr><td colspan="2">១៣. បង្កើតចំការឈើសម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ការប្រើប្រាស់ក្នុងស្រុក</td></tr>
<tr><td></td><td>• នាំប្រភេទឈើក្រៅស្រុកចូល និងអាចនាំជំងឺ ចម្លងដល់ប្រភេទក្នុងស្រុក</td></tr>
<tr><td colspan="2">១៤. បង្កើតជម្រើសផ្សេងៗក្នុងការកាត់បន្ថយសម្ពាធលើការប្រើប្រាស់អុសនិង ធ្យូង</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
</table>

<u>(ឧបសម្ព័ន្ធ III)</u>

<u>បទបង្ហាញ ដែលបានដកស្រង់ចេញពីយុទ្ធសាស្រ្តរេដបូកជាតិ ក្នុងសេចក្តីព្រាងលើកទី៣</u>

Cambodia REDD+ National Programme
UNDP PROJECT No. 00076292
(#40, Preah Norodom Blvd, Khan Daun Penh, Phnom Penh, Kingdom of Cambodia, 3th Floor)

កិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់លើសេចក្ដីព្រាងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិលើកទី២

ប្រវត្តិ

យុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ គឺជាឯកសារគោលនយោបាយដ៏សំខាន់មួយដែលផ្ដល់នូវទិសដៅយុទ្ធសាស្ត្រ និងគោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់អនុវត្តសកម្មភាពរេដបូក។ ដូចជាយុទ្ធសាស្ត្រផ្សេងៗទៀតដែរ យុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិនឹងកំណត់នូវបុព្វហេតុនៃការបាត់បង់ព្រៃឈើ និងការរេចរិលព្រៃឈើ និងរៀបចំគោលនយោបាយដ៏សាកសម និងមានវិធានចាំបាច់មួយចំនួន ដើម្បីកាត់បន្ថយនូវបុព្វហេតុនៃការបាត់បង់ព្រៃឈើ និងការរេចរិលព្រៃឈើ ដែលសកម្មភាពទាំងនេះនឹងឈានទៅដល់ការវាស់នូវបរិមាណនៃកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ ការអភិរក្ស និងការបង្កើនបរិមាណសន្និធិកាបូនដែលផ្ទុកនៅក្នុងព្រៃ។

យោងតាមការសម្រេចរបស់ប្រទេសជាភាគីនៃក្របខណ្ឌអនុសញ្ញាអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ(UNFCCC) ជាពិសេសកិច្ចព្រមព្រៀងនិងក្របខណ្ឌការងាររេដបូកដូចជា៖ កិច្ចព្រមព្រៀង ខេនខូន (CANCUN) និងក្របខណ្ឌវ៉ស៊័រ(WARSAR) បានកំណត់ថា យុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិគឺជាតម្រូវការដំបូងបង្អស់សម្រាប់ប្រទេសដែលចង់អនុវត្តរេដបូក ដើម្បីអាចនឹងឈានទៅដល់ការទទួលបានការទូទាត់ហិរញ្ញប្បទានផ្អែកលើលទ្ធផល (Result-based finance) សម្រាប់ការអនុវត្តគោលនយោបាយ និងវិធានរេដបូក។ តម្រូវការសំខាន់ផ្សេងទៀត សម្រាប់ការទូទាត់ហិរញ្ញប្បទានផ្អែកលើលទ្ធផលរួមមាន៖ ឯកសារជាតិស្តីពីប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យព្រៃឈើជាតិ(National Forest Monitoring System) កំរិតបំភាយយោង(Reference Emission Level) និងប្រព័ន្ធព័ត៌មានប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពរេដបូក (Safeguards Information System) ។

គោលដៅចុងក្រោយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាគឺតម្រូវឲ្យមានយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកមួយដែលមានហត្ថលេខាទទួលស្គាល់ពីក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងក្រសួងបរិស្ថាន និងបន្ទាប់មកនឹងមានការទទួលស្គាល់ពីសម្តេចនាយករដ្ឋមន្ត្រី មុនពេលកិច្ចប្រជុំប្រទេសជាភាគីនៅទីក្រុងប៉ារីស ក្នុងខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៥។

ដោយហេតុថា យុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ នឹងដាក់អោយអនុវត្តនៅក្នុងវិស័យព្រៃឈើ និងវិស័យដែលមានការពាក់ព័ន្ធនឹងព្រៃឈើ ដូចនេះទស្សនៈរបស់អ្នកពាក់ព័ន្ធ គួរតែរួមបញ្ចូលទៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ។ ដូច្នេះវាជាកិច្ចការមួយដ៏មានសារៈសំខាន់ណាស់ ដែលអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិមានឱកាសគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីពិភាក្សាផ្លាស់ប្តូរយោបល់ នឹងកែសម្រួលសេចក្តីព្រាងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ មុនពេលយុទ្ធសាស្ត្រនេះត្រូវបានទទួលស្គាល់ពីរាជរដ្ឋាភិបាល។ លើសពីនេះទៅទៀត ដើម្បីឲ្យការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិទទួលបានជោគជ័យគឺតម្រូវអោយមានការគាំទ្រ និងការចូលរួមពេលលេញពីអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ។

នៅថ្ងៃទី០១ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៥ សេចក្តីព្រាងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិទី១ ត្រូវបានរៀបចំឡើង។ សេចក្តីព្រាងឯកសារនេះបានផ្ញើរជូនក្រុមអ្នកជំនាញការរេដបូកជាតិ និងអន្តរជាតិដែលសមាជិកចំនួន១១នាក់ ដើម្បី ពិនិត្យ និងផ្តល់យោបល់កែលម្អ។ លើសពីនេះ សេចក្តីព្រាងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិលើកទី១ ក៏បានផ្ញើរជូនផងដែរ ដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗ ជាពិសេសមន្ត្រីក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថាន ដើម្បីពិនិត្យ និងផ្តល់យោបល់កែសម្រួល។ គ្រប់មតិយោបល់ និងអនុសាសន៍ ដែលបានផ្តល់ដោយក្រុមអ្នកជំនាញការ ក៏ដូចជាមន្ត្រីរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ត្រូវបានកត់ត្រា ពិចារណាដាក់បញ្ចូល និងកែសម្រួល ដើម្បីរៀបចំជាសេចក្តីព្រាងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិលើកទី២។ បន្ថែមពីលើនេះ ប្រវត្តិឯកសារ ក៏បានរៀបចំទន្ទឹមគ្នានឹងសេចក្តីព្រាងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិនេះផងដែរ។ ប្រវត្តិឯកសារនេះគឺផ្តោតសំខាន់លើការកត់ត្រា និងចងក្រងនូវគ្រប់មតិយោបល់ និងអនុសាសន៍របស់អ្នកពាក់ព័ន្ធ និងចំណុចសំខាន់ៗដែលបានឆ្លើយតបនឹងអនុសាសន៍ និងយោបល់ទាំងនោះ។

យោងតាមកិច្ចពិភាក្សាជាមួយមន្ត្រីរាជរដ្ឋាភិបាលដែលមានការពាក់ព័ន្ធ និងផែនការដែលបានកំណត់ថា ប្រទេសកម្ពុជាយើងគួរមានសេចក្តីព្រាងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិចុងក្រោយ ឲ្យបានមុនកិច្ចប្រជុំប្រទេសជាភាគីលើកទី

២១ នៅទីក្រុងប៉ារីស ដូច្នេះសេចក្តីព្រាងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិទី៣ ត្រូវរៀបចំឲ្យបាននៅតំណាច់ខែមិថុនា និងសេចក្តីព្រាងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិទី៤ ត្រូវរៀបចំឲ្យបានរួចរាល់នៅខែកក្កដា និងសេចក្តីព្រាងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិចុងក្រោយ ត្រូវរៀបចំឲ្យបានសម្រេចនៅក្នុងខែសីហា ឆ្នាំ២០១៥។

ដូចនេះហើយ ក្នុងអំឡុងពេលនៃខែឧសភា និងខែសីហា ឆ្នាំ២០១៥ យុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ និងចំណុចដែលត្រូវគូសបញ្ជាក់នៅក្នុងឯកសារប្រវត្តិ នឹងត្រូវយកមកពិគ្រោះយោបល់ជាមួយក្រុមអ្នកពាក់ព័ន្ធដូចជា៖ ក្រុមការងាររេដបូកកម្ពុជា ក្រុមបច្ចេកទេសរេដបូកទាំង៤ក្រុម (ប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពរេដបូក ចែករំលែកផលប្រយោជន៍ ត្រួតពិនិត្យរាយការណ៍ និងផ្ទៀងផ្ទាត់ និងក្រុមអនុវត្តគម្រោងគំរូ)ក្រុមប្រឹក្សាយោបល់រេដបូក ក្រុមយេនឌ័ររេដបូក និងអ្នកពាក់ព័ន្ធនានាទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ កិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់នេះនឹងប្រើប្រាស់ជាវេទិកាសម្រាប់អ្នកពាក់ព័ន្ធនានាដើម្បីផ្តល់ជំនាញបច្ចេកទេសរបស់ពួកគេ និងក្តីបារម្មណ៍របស់ពួកគេទៅលើយុទ្ធសាស្ត្រ រេដបូកជាតិ។ សូមបញ្ជាក់ថា នៅគ្រប់កិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធស្តីពីយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ នឹងមានការកត់ត្រា ចងក្រងជាឯកសារដែលនឹងដាក់បញ្ចូលនៅក្នុងប្រវត្តិឯកសារ ដើម្បីធានាថាដំណើការរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ មានតម្លាភាព និងមានការទទួលខុសត្រូវ។

ព័ត៌មានទូទៅដែលមាននៅក្នុងមាតិកាសេចក្តីព្រាងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ

សេចក្តីព្រាងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិទី២ បានរៀបចំឡើងដោយចែកចេញជា ០៩ផ្នែក៖

ផ្នែកទី១៖ ការណែនាំពីយន្តការរេដបូក និងអនុសញ្ញាក្របខណ្ឌអង្គការសហប្រជាជាតិ ស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងការវិវឌ្ឍន៍នៃការរៀបចំយន្តការរេដបូកនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា

ផ្នែកទី២៖ ផ្តល់នូវព័តមានសង្ខេបនៃការគ្រប់គ្រងដីព្រៃនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា បុព្វហេតុដែលបង្កអោយមានការបាត់បង់ព្រៃឈើ និងរេចរិលព្រៃឈើ និងគោលនយោបាយ និងវិធានដែលមានស្រាប់ក្នុងការដោះស្រាយបុព្វហេតុទាំងនេះ។ ផ្នែកនេះសន្និដ្ឋានដោយគូសបញ្ជាក់ថា រេដបូកជាតម្រូវការចាំបាច់ដើម្បីពង្រឹងការអនុវត្តគោលនយោបាយ និងវិធានដែលមានស្រាប់នេះ។

ផ្នែកទី៣៖បង្ហាញពីគោលបំណងសំខាន់ ទិសដៅ និងគោលការណ៍ ដែលស្ថិតនៅក្រោមការរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ។ ផ្នែកនេះក៏បានចងក្រងនូវការរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ និងផែនការពិគ្រោះយោបល់ផងដែរ។

ផ្នែកទី៤៖ស្នើឡើងពីការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ គួតែចែកចេញជាបីដំហាន (១)ដំហាននៃការត្រៀមខ្លួន ដែលគេនឹងរំពឹងថានឹងបញ្ចប់នៅចុងឆ្នាំ២០១៥, (២)ដំហាននៃការអនុវត្ត រឺ ដំហានទី២ (២០១៦-២០២០) ដែលដំហាននេះ គោលនយោបាយ និងវិធាន/សកម្មភាពដែលបានកំណត់រួចនៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិនឹងត្រូវធ្វើ ការសាកល្បងអនុវត្ត និង (៣)ដំហាននៃការទូទាត់សងផ្អែកលើលទ្ធផល រឺ ដំហានទី៣ (នឹងចាប់ផ្តើមពីឆ្នាំ២០២១) ដែលនឹងផ្អែកលើការអនុវត្តលើយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិផ្ទាល់តែម្តង។

ផ្នែកទី៥៖ ពិព៌ណនាថាតើប្រទេសកម្ពុជានឹងធានាថា ប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពខេនខូនត្រូវបានដោះស្រាយ និងគោរព តាមរយៈការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ ដែលបង្ហាញតាមរយៈការរៀបចំប្រព័ន្ធព័ត៌មាននៃប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពរេដបូក (SIS)។ ផ្នែកនេះនឹងដោះស្រាយគោលនយោបាយដែលមានស្រាប់សម្រាប់យន្តការដោះស្រាយទំនាស់ដែលស្ថិតក្រោមយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ។

ផ្នែកទី៦៖ ស្នើឡើងនូវការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញប្បទានសម្រាប់ការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ។ ជាទូទៅ វាបង្ហាញនូវការស្នើឡើងមូលនិធិរេដបូកកម្ពុជា និងអភិបាលកិច្ចនៃការគ្រប់គ្រងមូលនិធិនេះ។

ផ្នែកទី៧៖ ផ្តោតទៅលើកាពិភាក្សាដែលទាក់ទងនឹងប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យធនធានព្រៃឈើ។ ផ្នែកនេះក៏បានរួមការពិព៌ណនាផ្នែកទាំងបួននៃប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យធនធានព្រៃឈើ។ (១)ប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យដីផ្នែកផ្កាយរណប (២)សារពើភណ្ឌព្រៃឈើជាតិ និង(៣)របាយការណ៍ឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់។

ផ្នែកទី៨៖ ពិព៌ណនាពីដំណើដែលកំពុងបន្តរៀបចំកំរិតបំភាយយោងដែលចេញមកពីព្រៃឈើ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ផ្នែកនេះជាពិសេសផ្តោតលើការគណនាបរិមាណការកាត់បន្ថយការបំភាយឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់ ឬ បង្កើនការស្រូបឧស្ម័នផ្ទះកញ្ចក់តាមរយៈការអនុវត្តគោលនយោបាយ និងវិធាន វិសកម្មភាពដែលបានបញ្ជាក់នៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ។

ផ្នែកទី៩៖ ស្នើនូវការរៀបចំស្ថាប័នសម្រាប់អនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ។ ផ្នែកនេះបានស្នើឡើងនូវតួនាទី និងការទទួលខុសត្រូវរបស់ស្ថាប័នរដ្ឋាភិបាលដែលពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ ផ្នែកនេះក៏ពិភាក្សាផងដែរនូវការៀបចំស្ថាប័នសម្រាប់ការអនុវត្តរេដបូកថ្នាក់ក្រោមជាតិ។

គោលបំណង

គោលបំណងជាក់លាក់នៃកិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់ ផ្អែកទៅលើសេចក្តីព្រាងឯកសារយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិទាំងមូល ឬ ផ្នែកណាមួយ ដែលនឹងលើកយកមកពិគ្រោះយោបល់។ ជាទូទៅ កិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់លើយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិនីមួយៗគឺមានគោលបំណង៖

- បង្ហាញពីស្ថានភាពនៃការរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ ដំណើការ និងគូសបញ្ជាក់នូវធាតុចូលដែលជាតម្រូវការ ឬ ការសម្រេចចិត្ត
- ប្រមូលធាតុដែលមានលក្ខណៈបច្ចេកទេស និងក្តីបារម្មណ៍ជាទូទៅពីអ្នកពាក់ព័ន្ធ និងអ្នកបច្ចេកទេសដែលបានចូលរួម និងបន្ទាប់មកដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងសេចក្តីព្រាងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ។
- កំណាត់តម្រូវការដែលជាធាតុចូលបន្ថែមទៀតដើម្បីកែសម្រួលសេចក្តីព្រាងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ។

លទ្ធផលរំពឹងទុកនៃកិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់ថ្នាក់ជាតិលើកទី១ លើសេចក្តីព្រាងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិទី២ (បានរៀបចំនៅ ថ្ងៃទី២០-២១ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៥ នៅខេត្តព្រះសីហនុ)

ប្រធានបទសំខាន់ដែលនឹងពិភាក្សានៅក្នុងកិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់ថ្នាក់ជាតិលើកទី១ លើសេចក្តីព្រាងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិទី២ មានដូចខាងក្រោមនេះ

១. វិសាលភាព និងទំហំ

ក. សំនួរគោល៖ តើយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិនឹង ដោះស្រាយតែបញ្ហានៃការបាត់បង់ព្រៃឈើតែមួយ? ឬដោះស្រាយតែបញ្ហានៃការរេចរិលព្រៃឈើ? ឬដោះស្រាយតែបញ្ហានៃការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើប្រកបដោយនិរន្តរភាព? ឬដោះស្រាយតែបញ្ហានៃការអភិរក្ស? ឬដោះស្រាយតែបញ្ហានៃការបង្កើនបរិមាណកាបូនស្តុកនៅក្នុងព្រៃ? ឬដោះស្រាយនូវគ្រប់បញ្ហាទាំងអស់ខាងលើនេះ? តើការដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនេះនឹងប្រែប្រួលទៅតាមពេលវេលាឬយ៉ាងណា? (ឧទាហរណ៍ៈ សកម្មភាពច្រើនទៀតនឹងត្រូវរួមបញ្ចូល? ឬការសម្រេចចិត្តទៅលើកម្មភាពបន្ថែមទៀត នឹងត្រូវពន្យារហូតដល់ទិន្នន័យមានគ្រប់គ្រាន់? តើកម្ពុជាគួរតែអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងកម្រិតណា? កម្រិតជាតិ? ឬចាប់ផ្តើមពីកម្រិតថ្នាក់ក្រោមជាតិជាបណ្តោះអាសន្ន (២០១៦-២០២០) មុនពេលឈានទៅដល់ការអនុវត្តកម្រិតថ្នាក់ជាតិ?

២. បុព្វហេតុដែលបណ្តាលអោយមានការបាត់បង់ព្រៃឈើ និងរេចរឹលព្រៃឈើ

ខ. សំនួរគោល៖ ផ្អែកលើបុព្វហេតុនៃការបាត់បង់ព្រៃឈើ និងរេចរឹលព្រៃឈើ ដែលបានកំណត់នៅក្នុងឯកសារជាតិនានា (ឧទាហរណ៍ៈ កម្មវិធីព្រៃឈើជាតិ(២០១០-២០២៩) ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រគ្រប់គ្រងតំបន់ការពារ ក្របខណ្ឌផែនការយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ជលផល ផែនទីបង្ហាញផ្លូវរេដបូកជាតិ។ល។) តើបុព្វហេតុដែលបណ្តាលឲ្យមានការបាត់បង់ព្រៃឈើ និងរេចរឹលព្រៃឈើអ្វីដែលយើងយកមកដោះស្រាយនៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ? តើនៅក្នុងរយៈពេលខ្លី ពេលមធ្យម និងរយៈពេលវែង (ឧទាហរណ៍ៈ តាមរយៈជំហានៗ?) គួរតែមានបន្ថែមបុព្វហេតុដែលបណ្តាលឲ្យមានការបាត់បង់ព្រៃឈើ និងរេចរឹលព្រៃឈើត្រូវរៀបចំ ឬ សិក្សាបន្ថែមទៀត ដើម្បីបន្ថែមទៅលើ ឬ ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពបុព្វហេតុដែលបណ្តាលឲ្យមានការបាត់បង់ព្រៃឈើ និងរេចរឹលព្រៃឈើ ដែលបានកំណត់នៅក្នុងគោលនយោបាយ និងវិធានដែលមានស្រាប់?

៣. គោលនយោបាយ និងវិធាន

គ.សំនួរគោល៖ ផ្អែកលើបុព្វហេតុដែលបណ្តាលឲ្យមានការបាត់បង់ព្រៃឈើ និងរេចរឹលព្រៃឈើដែលនឹងដោះស្រាយ ថាតើគោលនយោបាយ និងវិធានដែលមានស្រាប់នៅក្នុង(ឧទាហរណ៍ៈ កម្មវិធីព្រៃឈើជាតិ (២០១០-២០២៩) ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រគ្រប់គ្រងតំបន់ការពារ ក្របខណ្ឌផែនការយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ជលផល ផែនទីបង្ហាញផ្លូវរេដបូកជាតិ។ល។) ដែលបានស្នើឡើងនឹងយកមកដោះស្រាយឬទេ? តើគោលនយោបាយ និងវិធានគ្រប់គ្រង ឬ គោលនយោបាយ និងវិធានដែលមានស្រាប់អាចពង្រឹងតាមរយៈយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិតាមរបៀបណា? តើនឹងត្រូវការគោលនយោបាយ និងវិធានបន្ថែមទៀតឬទេ? ប្រសិនបើត្រូវការតើគោលនយោបាយ និងវិធានអ្វីខ្លះ?

លទ្ធផលរំពឹងទុកនៃកិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់ថ្នាក់ជាតិលើកទី២ លើសេចក្តីព្រាងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិទី៣ (នឹងរៀបចំនៅថ្ងៃទី០៦-០៧ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៥ នៅខេត្តសៀមរាប)

យោងតាមលទ្ធផលនៃកិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់ថ្នាក់ជាតិលើកទី១ លើសេចក្តីព្រាងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិទី២ ជាមួយក្រុមអ្នកពាក់ព័ន្ធ និងផ្អែកតាមការសម្រេចចិត្តលើទំហំ និងបុព្វហេតុ ដែលបណ្តាលឲ្យមានការបាត់បង់ព្រៃឈើ និងរេចរឹលព្រៃឈើ ព្រមទាំងការសម្រេចលើគោលនយោបាយ និងវិធានរេដបូក ប្រធានបទសំខាន់ដែលនឹងយកមកពិភាក្សានៅក្នុងកិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់ថ្នាក់ជាតិលើកទី២ លើសេចក្តីព្រាងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិទី៣ មានដូចខាងក្រោមនេះ

១. សកម្មភាព៖ បញ្ជាក់ពីសកម្មភាពរេដបូកដែលនឹងត្រូវអនុវត្ត និងទីកន្លែងណា ឬ វិសាលភាព

ក. សំនួរគោល៖ តើសកម្មភាពអ្វីខ្លះដែលតម្រូវឲ្យអនុវត្ត ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងគោលនយោបាយ និងវិធានជាអាទិភាព? ទាំងអតីតកាល បច្ចុប្បន្នកាល និងផែនការនាពេលខាងមុខ? តើសកម្មភាពអ្វីនឹងត្រូវអនុវត្ត ដែលជាផ្នែកមួយនៃយុទ្ធសាស្ត្រនេះ? តើសកម្មភាពទាំងនេះនឹងអនុវត្តនៅកន្លែងណា? នៅកម្រិតណា (ថ្នាក់ជាតិ ឬ ថ្នាក់ក្រោមជាតិ តើសកម្មភាពមួយណាដែលមានឥទ្ធិពលលើដំណើការរៀបចំ Forest Reference Emission Level / Forest Reference Level (FREL/FRL))

២. ប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យព្រៃឈើជាតិ និង FREL/FRL ៖ ការសម្រេចចិត្ត ឬ ការពិភាក្សាស្តីពីលទ្ធភាពត្រួតពិនិត្យ វាស់វែង ផ្ទៀងផ្ទាត់ និងលទ្ធភាពរាយការណ៍ពីសកម្មភាពដែលបានជ្រើសរើសសម្រាប់ការអនុវត្ត ព្រមទាំងកម្រិតបំភាយ យោង ដែលលទ្ធផលទាំងនេះនឹងត្រូវយកមកប្រៀបធៀប។

ខ. សំនួរគោល៖ សម្រាប់ប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យព្រៃឈើជាតិ " តើត្រូវជ្រើសរើសសកម្មភាពណា សម្រាប់ការត្រួតពិនិត្យ វាស់វែង រាយការណ៍ និងផ្ទៀងផ្ទាត់?" ជាបន្ថែម ក្នុងន័យនៃ FREL/FRL "តើមានអ្វីខ្លះ និងត្រូវកំណត់ដោយរបៀបណា ទៅលើចំណុចសំខាន់ៗដែលត្រូវកំណត់ដូចជា៖ និយមន័យព្រៃឈើ ទំហំ ឬ វិសាលភាពថ្នាក់ជាតិ ឬ ថ្នាក់ក្រោមជាតិ, ទំហំសកម្មភាព ប្រភេទនៃអាងស្តុកកាបូន ទិន្នន័យ វិធីសាស្ត្រ ពេលវេលា និងកម្រិតលំអៀង។ល។ នាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ តើមានសមត្ថភាពបច្ចេកទេស និងស្ថាប័នណាខ្លះ និងនាពេលអនាគត តើមានសេចក្តីត្រូវការជំនាញអ្វីខ្លះ សម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជា ដើម្បីបង្កើត និងប្រតិបត្តិប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យព្រៃឈើជាតិប្រកបដោយថាមពលនិងមានការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់ និងអាចធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពកម្រិតបំភាយយោងតាមពេលវេលាកំណត់?

៣. ប្រព័ន្ធព័តមាននៃប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពរេដបូក (Safeguards and Information System)

គ. សំនួរគោល៖ តើតម្រូវការអ្វីខ្លះដែលគួរមាន ដើម្បីធានាថាប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពសង្គម និងបរិស្ថាន ត្រូវបានដោះស្រាយ និងគោរពនៅពេលដែលអនុវត្តសកម្មភាព គោលនយោបាយ និងវិធានរេដបូក? តើប្រទេសកម្ពុជានឹងធ្វើការត្រួតពិនិត្យ និងរាយការណ៍ស្តីពីការអនុវត្តគោលការណ៍ និងសន្ទស្សន៍នៃប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពរេដបូកដោយរបៀបណា? តើប្រភេទព័តមានអ្វីខ្លះដែលប្រទេសកម្ពុជាចាំបាច់ត្រូវប្រមូល? តើមានតម្រូវការបច្ចេកទេស និងស្ថាប័ន និងជំហានអ្វីខ្លះដែលកម្ពុជាយើងត្រូវអនុវត្តតាម ដើម្បីបង្កើត និងប្រតិបត្តិ

ប្រព័ន្ធព័ត៌មាននៃប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពប្រកបដោយការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់? តើប្រព័ន្ធព័ត៌មាននៃប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពរេដបូក(SIS) ភ្ជាប់ជាមួយប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យព្រៃឈើជាតិដោយរបៀបណា?

៤. ការបែងចែកការលើកទឹកចិត្ត ឬ ការចែករំលែកផលប្រយោជន៍

ឃ. សំនួរគោល៖ តើប្រភេទនៃការលើកទឹកចិត្ត ឬ ចែករំលែកផលប្រយោជន៍ ដែលទទួលបានពីការអនុវត្តសកម្មភាព គោលនយោបាយ ឬ វិធានរេដបូក មានអ្វីខ្លះ? តើការបែងចែកផលប្រយោជន៍នេះធ្វើឡើងដោយរបៀបណា? តើមានយន្តការអ្វីខ្លះដែលប្រទេសកម្ពុជានឹងប្រើដើម្បីធានាថាការបែងចែកផលប្រយោជន៍ពីការអនុវត្តរេដបូកនេះ មានប្រសិទ្ធិភាព ប្រសិទ្ធិផល និងសមធម៌? តើយន្តការដោះស្រាយទំនាស់របៀបណាដែលនឹងរៀបចំឡើង?

កិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់ថ្នាក់ជាតិលើកទី២ លើសេចក្តីព្រាងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិទី៣

របៀបវារៈថ្ងៃទី១

ពេលវេលា	របៀបវារៈ	អ្នកសម្របសម្រួល/ អ្នកធ្វើបទបង្ហាញ
08:00-08:30	ការចុះឈ្មោះ	• លោក តេង ហួត
08:30-09:00	ពិធីបើកកិច្ចប្រជុំ • គោរពភ្លេងជាតិ • សុន្ទរកថាបើក	• លោក លន់ គឹមហ៊ី • ប្រធានអង្គប្រជុំ
09:00-09:15	សេចក្តីផ្តើមកិច្ចប្រជុំ • គោលបំណង របៀបវារៈ ភស្តុភារ និងការគាំទ្រ	• លោក លន់ គឹមហ៊ី
09:15-09:30	**សម្រាកអាហារសម្រន់**	
09:30-10:15	• សង្ខេបលទ្ធផលកិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់ថ្នាក់ជាតិលើកទី១ • សេចក្តីព្រាងយុទ្ធសាស្ត្ររេដបូកជាតិ(ជំពូកទី៥ - ជំពូកទី៩) <u>សំណួរ និង ចម្លើយ</u>	• លោក ឈុន ឌីលុច
10:15-11:00	• ការណែនាំពីសំណួរពិភាក្សាដែលផ្តោតសំខាន់លើសកម្មភាពរេដបូកដែលត្រូវអនុវត្ត និងទីកន្លែងឬវិសាលភាព និងការបែងចែកក្រុមពិភាក្សា <u>សំណួរ និង ចម្លើយ</u>	• លោក ឈុន ឌីលុច
11:00-12:00	• ពិភាក្សាការងារជាក្រុម	• អ្នកសម្របសម្រួលក្រុម
12:00-13:30	**សំរាកអាហារថ្ងៃត្រង់**	
13:30-14:30	• បង្ហាញលទ្ធផលពិភាក្សាតាមក្រុម	• តំណាងក្រុម

14:30-15:15	• ការណែនាំពីសំណួរពិភាក្សាដែលផ្តោតសំខាន់លើសកម្មភាពរេដបូកដែលត្រូវអនុវត្តសម្រាប់ ការត្រួតពិនិត្យ វាស់វែង ផ្ទៀងផ្ទាត់ និងរាយការណ៍កម្រិតបំភាយយោង និងការបែងចែកក្រុមពិភាក្សា សំណួរ និង ចម្លើយ	• លោក ឈុន ឌីលុច
15:15-15:30	**សម្រាកអាហារសម្រន់**	
15:30-16:30	• ពិភាក្សាការងារជាក្រុម	• អ្នកសម្របសម្រួលក្រុម
16:30-17:15	• បង្ហាញលទ្ធផលពិភាក្សាតាមក្រុម	• តំណាងក្រុម
17:15-17:30	បូកសរុបលទ្ធផលកិច្ចប្រជុំថ្ងៃទី១និងរាយការណ៍ជូនអង្គប្រជុំ	• លោក លន់ គឹមហ៊ី
17:30	**សម្រាក**	

របៀបវារៈថ្ងៃទី២

08:30-09:30	• ការណែនាំពីសំណួរពិភាក្សាដែលផ្តោតសំខាន់លើតម្រូវការដើម្បីធានាថាប្រព័ន្ធធានាសុវត្ថិភាពសង្គម-បរិស្ថាន ត្រូវបានដោះស្រាយនិងគោរពនៅពេលអនុវត្តសកម្មភាពរេដបូក និងការបែងចែកក្រុមពិភាក្សា សំណួរ និង ចម្លើយ	• លោក ឈុន ឌីលុច
09:30-10:30	• ពិភាក្សាការងារជាក្រុម	• អ្នកសម្របសម្រួលក្រុម
10:30-10:45	**សំរាកអាហារសម្រន់**	
10:45-12:00	• បង្ហាញលទ្ធផលពិភាក្សាតាមក្រុម	• តំណាងក្រុម
12:00-13:30	**សំរាកអាហារថ្ងៃត្រង់**	
13:30-14:15	• ការណែនាំពីសំណួរពិភាក្សាដែលផ្តោតសំខាន់លើប្រភេទនៃការចែករំលែកផលប្រយោជន៍ ដែលទទួលបានពីការអនុវត្តសកម្មភាពរេដបូក និងការបែងចែកក្រុមពិភាក្សា សំណួរ និង ចម្លើយ	• លោក ឈុន ឌីលុច
14:15-15:15	• ពិភាក្សាការងារជាក្រុម	• អ្នកសម្របសម្រួលក្រុម
15:15-15:30	**សំរាកអាហារសម្រន់**	
15:30-16:30	• បង្ហាញលទ្ធផលពិភាក្សាតាមក្រុម	• តំណាងក្រុម
16:30-16:45	• ផែនការបន្តសម្រាប់កិច្ចពិភាក្សាយោបល់រេដបូកនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ	• លោក ឈុន ឌីលុច
16:45-17:15	• បូកសរុបលទ្ធផលកិច្ចប្រជុំថ្ងៃទី១និងរាយការណ៍ជូនអង្គប្រជុំ	• លោក លន់ គឹមហ៊ី
17:15-17:30	សុន្ទរកថាបិទកិច្ចប្រជុំ	

17:30	**សម្រាក**	